

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

16 maart 1999

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET OPRICHTING HOGE RAAD VOOR BINNENLANDS BESTUUR

DECREET WIJZIGING DECRETEN RADIO-OMROEP EN TELEVISIE

DECREET OPRICHTING VLAAMS FONDS VOOR DE LETTEREN

Inhoud

Nr. 40

Dinsdag 16 maart 1999
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Intrekking	1
Voorstellen van resolutie	
Indiening en verwijzing	2
Wijziging in de verwijzing naar commissie	2
Intrekking	2
Deontologische Code	
Indiening en Verwijzing	2
Maatschappelijke Beleidsnota	
Indiening	3
Verslagen	
Indiening	3
Met redenen omklede moties	
Indiening	5
Mededeling van het federaal ministerie van Economische Zaken	
Indiening	5
Mededeling van de Vlaamse regering	
Indiening	5
Mededeling van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad	
Indiening	5
Mededeling van het Rekenhof	
Indiening	6
Mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	6
Moties van gemeenten	
Indiening	6
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	7

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening	7
Voorstel van decreet van de heren Georges Cardoen, Herman De Loor, Mark Van der Poorten, Marcel Logist, John Taylor en André Kenzeler houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnelands Bestuur – 1302 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	7
Sprekers : de heren Julien Demeulenaere, verslaggever, Georges Cardoen, Herman De Loor, Etienne Van Vaerenbergh, Mark Van Der Poorten, Johan De Roo en minister Leo Peeters	
Artikelsgewijze bespreking	13
Verwelkoming	
Verwelkoming van een Schotse delegatie	16
Voorstel van decreet van de heer Michel Doomst houdende wijziging van de artikelen 78 en 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – 828 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 5	
Algemene bespreking	16
Sprekers : de heren Jos Geysels en Johnny Goos, verslaggever, mevrouw Marijke Dillen, de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Vera Dua, de heren André Denys en Carl Decaluwé, mevrouw Kathy Lindekens en minister Eric Van Rompuy	
Voorstel tot verwijzing naar de commissie	25
Sprekers : de heren André Denys en Michel Doomst	
Artikelsgewijze bespreking	26
Voorstel van decreet van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren – 988 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 6	
Algemene bespreking	29
Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen en Emiel Verrijken, mevrouw Kathy Lindekens, de heren Lieven Dehandschutter en Jos Stassen en minister Luc Martens	
Artikelsgewijze bespreking	39
Regeling van de werkzaamheden	49

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.06 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Paul Van Grembergen : gezondheidsredenen ;

Anne Van Asbroeck : ambtsverplichtingen.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 28 februari 1994, gewijzigd op 7 juli 1998, tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale reïntegratie
– 1338 (1998-1999) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
- Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs X
– 1348 (1998-1999) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

VOORSTELLEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Kathy Lindekens en de heren Lieven Dehandschutter en Jos Stassen houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van professionele organisaties voor Nederlandstalige dramatische kunst, professionele organisaties voor dans, professionele organisaties voor muziektheater, professionele kunstencentra, professionele festivals voor podiumkunsten en het steunpunt podiumkunsten van de Vlaamse Gemeenschap, en regeling van de subsidiëring van opdrachten aan scheppende kunstenaars
– 1337 (1998-1999) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur en Sport.
- Voorstel van decreet van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck en de heer Etienne Van Vaerenbergh houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 houdende de vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds
– 1350 (1998-1999) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting.

Intrekking

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingetrokken :

- Voorstel van decreet van de heren Georges Cardoen, John Taylor, Mark Van der Poorten c.s. houdende de oprichting van een Vlaamse Raad voor Binnenlands Bestuur
– 632 (1996-1997) – Nr. 1.
- Voorstel van decreet van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Van Lindt en de heer Roland Deswaene betreffende de gewaarborgde inspraak van leerlingen in het secundair onderwijs
– 831 (1997-1998) – Nr. 1.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren John Taylor, Stefaan Platteau, Carlos Lisabeth, Herman De Reuse en Jean-Marie Bogaert en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreffende de geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering van de Vlaamse openbare instellingen
– 1336 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

- Voorstel van resolutie van de heren John Taylor, Stefaan Platteau, Carlos Lisabeth en Jean-Marie Bogaert en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreffende een besluitvormingsscenario voor bijzondere financiële transacties aan te gaan door Vlaamse overheidsdiensten en -instellingen
– 1346 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

- Voorstel van resolutie van de heren John Taylor, Carlos Lisabeth en Jean-Marie Bogaert en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis houdende aanbevelingen tot een effectief en transparant subsidiebeleid en -beheer in de Vlaamse Gemeenschap
– 1355 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

Wijziging in de verwijzing naar commissie

- Voorstel van resolutie van de heren Leonard Quintelier, Hugo Marsoul en Georges Beerden betreffende de ondersteuning van duurzaam wonen in Vlaanderen
– 1297 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud (voorheen verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting).

Intrekking

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingetrokken :

- Voorstel van resolutie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen betreffende de federale loyaliteit en solidariteit
– 99 (BZ 1995) – Nr. 1.

- Voorstel van resolutie van de heer Christiaan Vandebroek c.s. betreffende de kinderbijlagen
– 241 (1995-1996) – Nr. 1.

- Voorstel van resolutie van mevrouw Patricia Ceysens en de heer André Denys betreffende de vrijwaring van de mogelijkheid tot regionaliseren van de gezinsbijslag
– 472 (1996-1997) – Nr. 1.

- Voorstel van resolutie van de heer Ludo Sannen betreffende de erkenning, de integratie en begeleiding van dyslectische leerlingen in het onderwijs
– 1010 (1997-1998) – Nr. 1.

DEONTOLOGISCHE CODE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen werden ingediend :

- Voorstel van mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Tuur Van Wallendael en Jean-Marie Bogaert en mevrouw Ria Van Den Heuvel tot wijziging van de deontologische code
– 1344 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Deontologische Commissie.

- Voorstel van mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Tuur Van Wallendael en Jean-Marie Bogaert en mevrouw Ria Van Den Heuvel tot wijziging van het Reglement van Orde van de Deontologische Commissie
– 1345 (1998-1999) – Nr. 1.

Verwezen naar de Deontologische Commissie.

MAATSCHAPPELIJKE BELEIDSNOTA

Indiening

De voorzitter : De volgende maatschappelijke beleidsnota werd ingediend :

- Maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg
– 1354 (1998-1999) – Nr. 1.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin uitgebracht door de heer Marc Olivier en mevrouw Patricia Ceysens over het voorstel van resolutie van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering
– 531(1996-1997) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jan Penris over het voorstel van decreet van de heer Luk Van Nieuwenhuysen houdende wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– 671 (1996-1997) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heren Leo Cannaerts en Jean-Marie Bogaert over het voorstel van resolutie van de heren Karel De Gucht, Patrick Lachaert en André Denys betreffende de toekenning en het beheer van de scheepskredieten
– 905 (1997-1998) – Nr. 5.
- Verslag namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer uitgebracht door de heer Carl Decaluwé over het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert houdende wijziging van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördi-

neerd op 22 oktober 1996, wat de door overmacht vernielde gebouwen betreft

– 947 (1997-1998) – Nr. 4.

- Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het voorstel van decreet van de heer Eddy Schuermans c.s. houdende bepalingen inzake arbeidsbemiddeling en een erkenningsregeling voor particuliere bureaus voor arbeidsbemiddeling tegen betaling
– 950 (1997-1998) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur en Sport uitgebracht door de heer Michiel Vandebussche over het voorstel van decreet van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren
– 988 (1997-1998) – Nr. 6.
- Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het voorstel van decreet van de heren Patrick Lachaert, Karel De Gucht en Didier Ramoudt houdende wijziging van het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve bedrijven
– 994 (1997-1998) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin uitgebracht door de heer Wilfried Aers over het voorstel van decreet van mevrouw Marijke Dillen en de heer Filip Dewinter houdende de instelling van een gezinsefectenrapport
– 1110 (1997-1998) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer uitgebracht door mevrouw Maria Tyberghien-Vandebussche over het ontwerp van decreet houdende de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, betreffende het Eurovignet
– 1124 (1997-1998) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het ontwerp van decreet met betrekking tot de pri-

Voorzitter

- vate arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest
– 1225 (1998-1999) – Nr. 7.
- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting uitgebracht door de heer Peter Dufaux over het voorstel van resolutie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heren Jef Sleeckx en Johan Sauwens betreffende een kernwapenvrij Vlaanderen
– 1226 (1998-1999) – Nr. 2.
 - Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer René Swinnen over het voorstel van decreet van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Becq en de heren Gilbert Vanleenhove, André Van Nieuwkerke, Kris Van Dijck en Ludo Sannen houdende de leerlingengraden in het secundair onderwijs
– 1277 (1998-1999) – Nr. 2.
 - Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer René Swinnen over het voorstel van decreet van de heer Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten en de heren René Swinnen, Chris Vandebroeke en Ludo Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen
– 1278 (1998-1999) – Nr. 3.
 - Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin uitgebracht door de heer Marc Olivier en mevrouw Patricia Ceysens over het voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt en de heren André Denys, Dirk Van Mechelen en Etienne De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden
– 1281 (1998-1999) – Nr. 2.
 - Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting uitgebracht door de heer Mark Van der Poorten over het voorstel van bijzonder decreet van de heren Paul Dumez, Tuur Van Wallendael, Herman Lauwers, Johan Malcorps, Julien Demeulenaere en Marc Van Peel houdende oprichting van binnengemeentelijke territoriale organen
– 1294 (1998-1999) – Nr. 3.
 - Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting uitgebracht door de heer Mark Van der Poorten over het voorstel van decreet van de heren Paul Dumez, Tuur Van Wallendael, Herman Lauwers, Johan Malcorps, Julien Demeulenaere en Marc Van Peel houdende wijziging van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten, wat het administratief toezicht op de binnengemeentelijke territoriale organen betreft
– 1295 (1998-1999) – Nr. 3.
 - Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting uitgebracht door de heer Julien Demeulenaere over het voorstel van decreet van de heren Georges Cardoen, Herman De Loor, Mark Van der Poorten, Marcel Logist, John Taylor en André Kenzeler houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur
– 1302 (1998-1999) – Nr. 3.
 - Verslag namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden uitgebracht door de heer Jacques Laverge over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven
– 1304 (1998-1999) – Nr. 2.
 - Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud uitgebracht door de heer Peter Desmet over het voorstel van resolutie van de heren Johan Malcorps, Leonard Quintelier, Arnold Van Aperen en Bruno Tobback en mevrouw Gerda Raskin betreffende de milieu-beleidsovereenkomst afgedankte voertuigen
– 1307 (1998-1999) – Nr. 2.
 - Verslag namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer uitgebracht door de heren Joachim Coens en Johan Malcorps over het verzoekschrift betreffende de geplande infrastructuurwerken nabij Doel
– 1349 (1998-1999) – Nr. 1.
-

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heer Johan Sauwens en mevrouw Gerda Raskin tot besluit van de op 4 maart 1999 door de heer Johan Sauwens in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de wijziging van de regelgeving inzake outplacement van onderwijspersoneel
– 1347 (1998-1999) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Johan Sauwens en Ludo Sannen tot besluit van de op 9 maart 1999 door de heren Johan Sauwens en Ludo Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie
– 1351 (1998-1999) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heer Johan Malcorps tot besluit van de op 9 maart 1999 door de heer Johan Malcorps in commissie gehouden interpellatie tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de nieuwe tariefregeling van De Lijn
– 1352 (1998-1999) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Jos Stassen en Johan Malcorps tot besluit van de op 9 maart 1999 door de heer Jos Stassen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de opmerkingen van de Europese Commissie betreffende de uitbreiding van de Waaslandhaven en de gevolgen hiervan voor het dossier-Doel
– 1353 (1998-1999) – Nr. 1.

MEDEDELING VAN HET FEDERAAL MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van het federaal ministerie van Economische Zaken werd ingediend :

- Advies van de Raad voor het Verbruik over het wetsontwerp betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, goedgekeurd door de plenaire vergadering op 5 maart 1999 (DOC 107/1998-1999).

Deze mededeling van het federaal ministerie van Economische Zaken ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse regering werd ingediend :

- Mededeling van de Vlaamse regering : Schatkisttoestand van de Vlaamse Gemeenschap, toestand op 31 januari 1999 (DOC 105/1998-1999).

Deze mededeling van de Vlaamse regering ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad werd ingediend :

- Resolutie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 5 februari 1999 inzake het Verdrag

Voorzitter

van Amsterdam houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten (nr. A-315/2 – 1998/1999)
(DOC 100/1998-1999).

Deze mededeling van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

heer Michel Vandenbosch, voorzitter GAIA tegen VRT
(DOC 103/1998-1999) ;

- Advies van de Vlaamse Adviesraad voor de Erkenning van de Verzorgingsvoorzieningen over het bezwaarschrift d.d. 24 november 1998 vanwege Aalst, Aalsters Stedelijk Ziekenhuis, tegen het voornemen tot weigering van een verlenging van erkenning voor de hartcatheterisatiedienst voor interventionele cardiologie
(DOC 104/1998-1999).

Deze mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN HET REKENHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van het Rekenhof werd ingediend :

- Overzicht van de door de Vlaamse volksvertegenwoordigers geraadpleegde dossiers en de daartoe gevoerde briefwisseling voor de jaren 1997 en 1998
(DOC 101/1998-1999).

Deze mededeling van het Rekenhof ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MOTIES VAN GEMEENTEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende moties van gemeenten werden ingediend :

- Motie van de gemeente Kapelle-op-den-bos betreffende "vorming Vlaams front tegen de burgemeesters van de Vlaamse faciliteitengemeenten voor het toepassen van de omzendbrieven van de Vlaamse Minister", goedgekeurd door de gemeenteraad op 20 januari 1999
(DOC 102/1998-1999).
- Motie van de gemeente Affligem betreffende "vorming Vlaams front tegen de burgemeesters van de Vlaamse faciliteitengemeenten voor het toepassen van de omzendbrieven van de Vlaamse Minister", goedgekeurd door de gemeenteraad op 17 februari 1999
(DOC 106/1998-1999).

Deze moties van gemeenten liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden ingediend :

- Flemish educational indicators in an international perspective (Vlaamse onderwijsindicatoren in een internationaal perspectief 1998)
(DOC 99/1998-1999) ;
- Beslissing van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie van 17 februari 1999 inzake de klacht van 8 januari 1998 (lees 1999) van de

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Arrest nr. 22/99 van 24 februari 1999 ;
- Arrest nr. 23/99 van 24 februari 1999 ;
- Arrest nr. 26/99 van 3 maart 1999 ;
- Arrest nr. 27/99 van 3 maart 1999 ;
- Arrest nr. 28/99 van 3 maart 1999 ;
- Arrest nr. 29/99 van 3 maart 1999 ;
- Arrest nr. 30/99 van 3 maart 1999.

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Rolnummer 1616 ;
- Rolnummer 1577 ;
- Rolnummer 1618 ;
- Rolnummer 1632 ;
- Rolnummers 1599 en 1604 (samengevoegde zaken) ;
- Rolnummer 1602 ;
- Rolnummer 1624.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Georges Cardoen, Herman De Loor, Mark Van der Poorten, Marcel Logist, John Taylor en André Kenzeler houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur – 1302 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Cardoen, De

Loor, Van der Poorten, Logist, Taylor en Kenzeler houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Demeulenaere, verslaggever, heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op 24 februari 1999 het voorstel van decreet houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

De unanimititeit die over dit voorstel werd bereikt en de relatief korte tijdspanne die nodig is voor de totale behandeling ervan laten echter niet vermoeden welke lange lijdensweg er werd afgelegd alvorens dit resultaat werd bereikt. De heer Cardoen, mede-indiener van dit voorstel en huidig voorzitter van de commissie, diende in 1988 samen met onder meer ex-collega Vankeirsbilck een voorstel van decreet in houdende de oprichting van een Vlaamse Raad voor Gemeentefinanciën. Voortbouwend op dit voorstel – om het met de woorden van de heer Cardoen te zeggen – werd op 2 juli en 1 oktober 1997 en op 9 december 1998 een nieuw voorstel van decreet besproken. De heer Cardoen was opnieuw mede-indiener van dit voorstel van decreet houdende de oprichting van een Vlaamse Raad voor Binnenlands Bestuur.

Na de hoorzittingen van 5 november 1997, waarbij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies werden gehoord, werden op 11 maart 1998 mevrouw Leemhuys, voorzitter van de Raad voor het Openbaar Bestuur en Commissaris van de Koningin van de provincie Zuid-Holland, en de heer Michel Debauque, voorzitter van de Conseil Supérieur des Villes, Communes et Provinces de la Région Wallonne en tevens burgemeester van La Louvière uitgenodigd.

Op basis van deze besprekingen en hoorzittingen werd het voorstel van decreet houdende de oprichting van een Vlaamse Raad voor Binnenlands Bestuur ingetrokken en werd uiteindelijk het voorstel ingediend dat nu ter tafel ligt. Alweer was de heer Cardoen een van de indieners. Mijnheer de voorzitter, deze collega heeft zeker in deze materie meer dan zijn sporen verdiend. Het stuk draagt nu toevallig het nummer 1302.

Demeulenaere

De raad waarin wordt voorzien door dit voorstel krijgt een aantal opdrachten. Ten eerste moet hij bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie inzake de binnenlandse bestuurlijke organisatie van Vlaanderen en de bestuurlijke organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, en moet hij het wetenschappelijk onderzoek terzake bewaken. Ten tweede moet hij een advies uitbrengen over voorstellen en voorontwerpen van decreet en over ontwerpen van besluit van de Vlaamse regering die rechtstreeks betrekking hebben op de taken, de financiën of enig ander aspect van het bestuur van gemeenten, OCMW's of provincies.

Ten derde moet hij advies uitbrengen over het beleid inzake de binnenlandse bestuurlijke organisatie en de bestuurlijke organisatie van de OCMW's, de effecten op de taken, de financiën of enig ander aspect van het bestuur van gemeenten, OCMW's of provincies van het beleid van de Vlaamse regering, en de evoluties in de regelgeving en het beleid van elke andere regionale, federale of supranationale overheid. Ten vierde moet hij de maatschappelijke, sociale en bestuurlijke ontwikkelingen nauwlettend volgen en ze interpreteren vanuit het perspectief van de lokale en provinciale besturen. Ten vijfde moet hij het bestaande beleids- en beheersinstrumentarium evalueren dat ter beschikking staat van de lokale en provinciale besturen.

Hoewel dit niet expliciet wordt vermeld in het voorstel van decreet, verklaarde de commissie unaniem het ermee eens te zijn dat bij de samenstelling van de raad een evenwichtige en evenredige vertegenwoordiging wordt nagestreefd, waarbij rekening wordt gehouden met de sterkte van de politieke formaties. Voor het overige verwijs ik naar het verslag. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil eerst en vooral de verslaggever danken voor zijn schitterend verslag. Collega's, zowat iedereen is het erover dat provincies, gemeenten en OCMW's een uiterst belangrijke schakel vormen in onze binnenlandse bestuurlijke organisatie. Ze bevinden zich op een scharnierpunt in onze samenleving. De mensen die daar werken, worden als eersten geconfronteerd met de vragen en bezorgdheden van de burger. Daarnaast zijn ze ook nog de bevoorrechte partner van de hogere overheden om het beleid concreet gestalte te geven.

Ter gelegenheid van zowat elke begrotingsbespreking die ik me in dit parlement kan herinneren, werd stilgestaan bij de plaats en het functioneren van de gedecentraliseerde besturen. Niemand kan immers om de vaststelling heen dat provincies, gemeenten en OCMW's de jongste jaren steeds meer worden geconfronteerd met een zich sterk uitbreidend en alsmaar complexer wordend takenpakket.

Heel wat initiatieven van de hogere overheden – zowel de Vlaamse als de federale overheid – vergen van de gedecentraliseerde besturen de inzet van heel wat middelen, zowel op financieel als op materieel vlak. Denken we bijvoorbeeld maar aan de mobiliteitsconvenants, de milieuconvenants, de opstelling van structuurplannen en de beleidsplannen in het kader van het Sociaal Impulsfonds. Geen enkele gemeente kan het zich nog veroorloven dit alles zonder hulp van deskundigen te doen. De lijst is niet alleen lang, maar groeit ook nog voortdurend aan.

Al te vaak gaat men voorbij aan de vraag of deze toenemende werklust nog wel draagbaar is, en of het nog wel mogelijk is de opgelegde taken naar behoren uit te voeren. Het viel me daarbij op dat de regering zich bij de uitwerking van haar beleid laat adviseren door diverse advies- en overlegorganen. Alleen op het vlak van het binnenlands bestuur gebeurde dit niet. De gedecentraliseerde besturen werden bij de conceptie en bij de uitwerking van het beleid niet of op een onvoldoende gestructureerde manier betrokken.

Dit staat in schril contrast met wat er bijvoorbeeld in Nederland gebeurt. Daar is er een Nederlandse Raad voor het Openbaar Bestuur. Ook in Wallonië zijn ze ons voor. Daar is er een 'Conseil supérieur des Villes, Communes et Provinces de la Région wallonne' actief. We hebben beide voorzitters van die raden uitgenodigd naar onze commissie. We hebben met hen een goed en grondig gesprek gevoerd, waaruit we heel wat hebben geleerd. Vooral het Nederlandse voorbeeld is wel nog iets ruimer opgevat, maar heeft ons toch in sterke mate geïnspireerd.

Uit dit alles groeide het plan te streven naar de oprichting van een orgaan waar de verschillende beleidsniveaus die het bestuur concreet gestalte geven op politiek niveau, met elkaar in overleg kunnen treden en elkaar kunnen inspireren en adviseren. Deze gedachte werd nog sterker toen ook in het rapport van de Commissie Bestuurlijke Organisatie de oprichting van een dergelijk orgaan naar voren werd geschoven als een middel om de ietwat scheefgegroeide relatie tussen de diverse be-

Cardoen

stuursniveaus in Vlaanderen opnieuw op het goede spoor te zetten. Op 22 oktober van vorig jaar, toen de Vlaamse regering alle gemeenten uitnodigde te Mechelen, is men gestart met de werkzaamheden inzake het Pact met de Gemeenten. Deze werkzaamheden hebben uiteindelijk de weg geëffend naar de oprichting van deze Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

Deze raad krijgt een aantal zeer belangrijke opdrachten. Hij moet bijdragen tot de vorming van een beleidsvisie over de binnenlandse bestuurlijke organisatie. Dit moet ervoor zorgen dat het binnenlands bestuur meer gestroomlijnd wordt georganiseerd. Er moet vooruit worden gekeken, zodat er in de toekomst een consistent beleid wordt uitgewerkt.

Mijnheer de minister, u mag dit niet opvatten als een verwijt aan uw adres, alsof u onvoldoende inspanningen zou hebben geleverd om een samenhangend beleid uit te werken. Het is gewoon een vaststelling dat de gedecentraliseerde besturen de laatste jaren vanuit alle mogelijke richtingen opdrachten op zich zagen afkomen, zonder dat er enig overleg was en zonder dat werd nagegaan of dit alles nog wel haalbaar was. Elke minister legde daarbij tevens zijn eigen accenten. De benadering was telkens anders.

Dit fenomeen ligt trouwens ten grondslag aan de bevoegdheid van de raad om, wanneer hij het nuttig of nodig zou achten, advies uit te brengen over voorstellen of ontwerpen van decreet die een rechtstreekse invloed kunnen hebben op de werking van de gedecentraliseerde besturen. Dit moet het mogelijk maken er tijdig op te wijzen dat bepaalde zaken op het terrein niet zo eenvoudig te realiseren zijn als op een hoger niveau soms wordt verondersteld. We kunnen hiervan allemaal een aantal voorbeelden geven. De volksvertegenwoordigers die dagelijks op het lokale vlak politiek actief zijn, zullen daarmee geen moeite hebben.

De uitbouw van een gedegen beleidsvisie moet aan dergelijke versnippering een einde kunnen maken. Ze moet tevens duidelijkheid verschaffen over de richting waar men met de gemeenten en provincies naar toe wil. Het CBO-rapport kan daarbij nogmaals als illustratie dienen. In dit rapport worden suggesties gedaan over de toekomstige bestuurlijke organisatie. De besprekingen in de commissie hebben aangegeven dat het helemaal niet zo evident is om klaar en duidelijk te zeggen welke richting men

uit wil. Een goed functionerende Hoge Raad zou daar klaarheid in moeten brengen.

Voor de samenstelling hebben we geopteerd voor mensen van het terrein : vertegenwoordigers van provincies, gemeenten en OCMW's. Deze worden aangevuld met een beperkt aantal wetenschappers – ik zou ze liever deskundigen noemen – die actief zijn op het vlak van de bestuurlijke organisatie. Voor de vertegenwoordiging van de verschillende bestuursniveaus wordt een zware verantwoordelijkheid gelegd bij de respectieve verenigingen van deze besturen, namelijk de Vlaamse Vereniging van Provincies en de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten. Aan hen wordt de opdracht toevertrouwd om hun vertegenwoordiging in de raad samen te stellen, weliswaar rekening houdend met de grote diversiteit aan lokale besturen in Vlaanderen.

Ik ben er mij ten volle van bewust dat dit een zeer delicate oefening zal zijn. Als indieners hebben we er namelijk op aangedrongen dat de vertegenwoordigers van de lokale besturen in de Hoge Raad een afspiegeling zijn van de verschillende entiteiten waaruit Vlaanderen op dat vlak is samengesteld, met name grote steden, centrumsteden, kleine gemeenten, grote en kleine OCMW's. Dit zal moeilijk zijn, maar nodig.

Wij hebben er in dit voorstel van decreet duidelijk voor geopteerd om de samenstelling van de Hoge Raad beperkt te houden. De hoorzitting met de voorzitter van de Waalse tegenhanger van deze Hoge Raad heeft aangetoond dat een te omvangrijke samenstelling de werkbaarheid niet bevordert. Daarom heeft de commissie er unaniem voor gepleit de raad wel representatief, maar ook zo beperkt mogelijk te houden.

Aansluitend doe ik een oproep doen tot de beide verenigingen : gedraag u in deze Hoge Raad niet als een vakbondsvertegenwoordiger, die stelselmatig zijn belangen afweegt tegenover die van anderen, en beschouw de vertegenwoordigers van andere bestuursniveaus niet als tegenstrevers. De Hoge Raad moet een symbool zijn van samenwerking tussen de verschillende besturen en een middel om in onderling overleg de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen te verbeteren. Daar wordt iedereen, vooral de burger, beter van.

Mijnheer de minister, de goedkeuring van dit voorstel van decreet is slechts een eerste stap. U hebt de werkzaamheden omtrent dit decreet een definitieve duw in de goede richting gegeven. Daar ben ik u heel erkentelijk voor. Ik wil er evenwel ook ten

Cardoen

zeerste op aandringen dat u alles in het werk zou stellen om de oprichting van deze Hoge Raad zo snel mogelijk te realiseren. De verwachtingen bij de gedecentraliseerde besturen zijn immers groot. Laat ze niet te lang op hun honger zitten.

Collega's, heel wat jaren geleden heb ik samen met de heer Vankeirsbilck een eerste voorstel uitgewerkt tot oprichting van een Vlaamse Raad voor Gemeentefinanciën. Dit initiële voorstel kon, telkens het ter behandeling werd voorgelegd, op veel bijval rekenen en iedereen erkende de problematiek die aan de basis ervan lag. Verder is het echter nooit gekomen.

Nu komt daar verandering in. Ik wil u dan ook niet verhelen dat ik hier vandaag voor u sta als een gelukkig en tevreden man. Met de behandeling – en naar ik mag hopen morgen de goedkeuring – van dit voorstel van decreet, leidt een jarenlang streven eindelijk tot een resultaat. Dat is voor mij een bewijs dat men nooit de moed mag opgeven en dat het uiteindelijk zijn vruchten afwerpt als men blijft kloppen op dezelfde nagel. Aan alle jonge collega's in het parlement geef ik de raad zich nooit te laten ontmoedigen door tegenkantingen of negatieve opmerkingen die sommige initiatieven oproepen. Zet door, hoe moeilijk dat soms ook moge zijn.

Tot slot, mijnheer de voorzitter, zou ik al mijn collega's, zowel de mede-indieners van dit voorstel van decreet, als die van de oppositie, willen danken voor de positieve medewerking die ik hierbij mocht ervaren. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal het kort houden. De verslaggever en de heer Cardoen hebben het belangrijkste over dit voorstel van decreet al gezegd. Toch wil ik er nog aan herinneren dat er een geschiedenis aan is voorafgegaan.

Zoals de heer Cardoen terecht heeft gezegd, gaat die geschiedenis enkele jaren terug tot het voorstel van decreet tot installatie van een Vlaamse Raad voor Gemeentefinanciën. Dat voorstel is echter nooit tot in de plenaire zitting geraakt, hoewel er werd over gepraat in de commissievergaderingen. In 1997 dienden enkele leden van de CVP dan een voorstel in tot oprichting van een Vlaamse Raad voor Binnenlands Bestuur.

De SP-fractie had omtrent dit voorstel nogal wat bezwaren, in het bijzonder over de opportuniteit van de installatie van een echte adviesraad, want dat was wat men toen voor ogen had. We meenden dat er al zo veel adviesraden zijn, die vaak een fundamentele uitholling van het politieke beslissingsniveau veroorzaken. In de commissie hebben we het de voorbije maanden al uitvoerig gehad over een overvloed aan adviesraden die de jongste tijd hetzij bij verplichting, hetzij op vrijwillige basis op gemeentelijk vlak zijn opgericht.

Toch vond de SP-fractie dat er goede uitgangspunten en doelstellingen in het voorstel van decreet vervat zaten, die we dan ook waardevol achtten. We gingen ervan uit dat er inderdaad iets diende te gebeuren aan de problematiek van de verhoudingen tussen de diverse bestuursniveaus en dat de gedecentraliseerde besturen een instrument nodig hebben om hun positie duidelijker te profileren ten aanzien van de andere bestuursniveaus. Vandaar dat de SP-fractie met de leden van de CVP-fractie om de tafel zijn gaan zitten teneinde op basis van hun oorspronkelijk voorstel en op basis van de hoorzittingen die plaatsvonden met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en met de Vereniging van Vlaamse Provincies, met mevrouw Leemhuis, voorzitter van de Nederlandse Raad voor het Openbaar Bestuur en met de heer Debauque, voorzitter van de Conseil Supérieur des Villes, Communes et Provinces de la Région Wallonne. De heer Cardoen heeft gelijk : hier zijn de Walen ons te vlug af geweest. Uit de hoorzittingen en contacten hebben we veel inspiratie kunnen putten om een nieuw voorstel van decreet uit te werken dat thans ter bespreking en ter goedkeuring voorligt.

Collega's, ik hoef u niet te zeggen dat we als mede-indieners volledig achter dit voorstel van decreet staan, en wel om volgende redenen. Ik wil deze nog eens duidelijk aanhalen omdat ik ze belangrijk vind.

Het voorstel van decreet past volledig binnen de opties die werden genomen door de Commissie voor Bestuurlijke Organisatie. We hebben het er in het verleden al dikwijls over gehad en zullen er in de toekomst ongetwijfeld nog dikwijls aan refereren. Dit voorstel maakt overigens ook deel uit van de afspraken tussen de Vlaamse regering en de lokale besturen in het kader van het Pact met de Gemeenten en de OCMW's dat vorige week plechtig werd ondertekend.

De opdracht gaat nu veel meer in de richting van visievorming, van het stimuleren van een wetenschappelijke onderbouw van het binnenlands be-

De Loor

stuur, van het maken van kritische reflecties op wetgevende initiatieven en het verbeteren van de kwaliteit van het hele openbaar bestuur in Vlaanderen.

Voorafgaand advies wordt niet meer verplicht, zoals het oorspronkelijk voorstel van de CVP wel vooropstelde maar waar de SP niet voor te vinden was. Hierdoor wordt de besluitvorming niet onnodig vertraagd.

De samenstelling van deze Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur is evenwichtig. De vertegenwoordiging van de gemeenten is groter dan deze van de deskundigen en van de provincie. Bij de vertegenwoordiging van de gemeenten komen eveneens OCMW-secretarissen en -ontvangers in aanmerking zodat de OCMW-sector zeker niet wordt vergeten. Hiervoor werden in het verleden al meerdere opmerkingen geformuleerd. Voor de provinciale vertegenwoordiging komen naast de provinciale mandatarissen ook de provinciegriffiers en -ontvangers in aanmerking.

Tot slot spraken sommige commissieleden de vrees uit dat de VVSG en de VVP hun vertegenwoordigers in de Hoge Raad onvoldoende zullen spreiden over de diverse politieke partijen. Ik ben ervan overtuigd dat leden van dit parlement die niet onbelangrijke bestuursmandaten vervullen bij de VVSG, zich er samen met mij toe zullen engageren dat dit wel zou gebeuren. Ik ben er eveneens van overtuigd dat ook de VVP op dit vlak niet achterwege zal blijven.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer De Loor, de heer Beysen heeft nooit in die zin zijn vrees geuit. Wat we wel hebben gezegd, is dat het niet onmogelijk is dat die raad zou worden samengesteld met mensen uit één partij. We hebben dus nooit beweerd geen vertrouwen te hebben in de VVSG en de VVP.

De heer Herman De Loor : Daarmee drukt u toch een zekere vrees uit.

De heer Julien Demeulenaere : Geen vrees, maar wel een bezorgdheid.

De heer Herman De Loor : Precies omwille van die bezorgdheid heb ik gezegd dat hier mensen niet onbelangrijke bestuursmandaten bij de

VVSG zetelen die zullen pleiten voor een evenwichtige verdeling tussen de politieke partijen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de Volksunie heeft dit voorstel van decreet steeds verdedigd.

Mijnheer Cardoen, ik herinner me nog goed hoe in de vorige zittingsperiode een voorganger van dit voorstel bij de commissie werd ingediend en besproken. Het uiteindelijk resultaat was dat de toenmalige minister van Binnenlandse Aangelegenheden toezegde om ervoor te zorgen dat de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden onmiddellijk op de hoogte zou worden gesteld van de beslissingen, wat die ook zouden inhouden. Dat is in die zittingsperiode helaas nooit gebeurd. De minister diende naar hartelust eigen ontwerpen in die zonder al te veel inmenging van de belanghebbenden en de lokale besturen werden besproken.

Ten tweede stellen we tot onze grote vreugde een gunstige evolutie van de bestuurlijke cultuur bij de regering vast, alsook een goede samenwerking op dat vlak. Als thans over alles en nog wat verplichte adviezen worden ingewonnen, is het voor ons duidelijk dat dit ook voor het binnenlands bestuur het geval moet zijn.

We zijn dan ook bijzonder gelukkig dat we dit stadium hebben bereikt en het spreekt vanzelf dat we dit voorstel van decreet volmondig zullen steunen en goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de eerste plaats wil ik de heer Demeulenaere feliciteren met zijn uitvoerig en correct verslag. Ik sluit me tevens aan bij wat de heer Cardoen heeft gezegd, maar wil graag enkele andere accenten toevoegen.

De commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden heeft tijdens deze zittingsperiode via het rapport van de Commissie voor Bestuurlijke Organisatie, dat beter bekend staat als het CBO-rapport, voortdurend vastgesteld dat we worden geconfronteerd met een verschil tussen wat we zouden willen doen en wat we volgens de vigerende bevoegd-

Van der Poorten

heidsverdeling slechts kunnen doen. Ik verwijs naar de problematiek van de overheveling van de organieke wetgeving en van de gemeente- en provinciewet naar de gewesten. Ik dring er bij de regering op aan om er tijdens de volgende regeerperiode alles aan te doen opdat de regionalisering werkelijkheid zou worden. Op dat vlak kampen we immers met vele moeilijkheden, en zolang er geen overheveling is zal de reorganisatie van het binnenlands bestuur noodgedwongen een theoretische oefening blijven.

De oprichting van de Hoge Raad kan worden gezien als een eerste concreet voortvloeisel van het CBO-rapport, maar het is nog veel meer. In het CBO-rapport wordt inderdaad gepleit voor de oprichting van dit orgaan. De finaliteit ervan komt neer op het bijdragen aan een betere bestuurlijke organisatie van en in Vlaanderen. Dit doel loopt gelijk met wat nu wordt voorgesteld, maar toch zijn er een aantal merkwaaardige verschillen merkbaar. Het CBO-rapport beklemtoont vooral het belang van het wetenschappelijk onderzoek, maar in het voorstel van decreet krijgen de deskundigen wel een erg belangrijke rol, maar geen hoofdrol. Die is weggelegd voor de vertegenwoordigers van de gedecentraliseerde besturen zelf, die immers veel ervaring ter plaatse hebben opgedaan.

De heer De Loor heeft daarnet gezegd dat er in het begin nogal wat wantrouwen bestond tegen de oprichting van een dergelijke Raad. Blijkbaar overheerste de vrees dat een dergelijk instrument de besluitvorming zou vertragen waardoor het een bijkomende hindernis zou vormen om regeringsinitiatieven zo snel en zo goed mogelijk goed te keuren. Dit is nooit onze bedoeling geweest. Met de Hoge Raad wilden we de vlotte werking niet bemmeren, maar deze integendeel bevorderen. Hoe vaak worden we immers niet geconfronteerd met maatregelen die op het terrein onuitvoerbaar blijken en veel meer geld kosten dan aanvankelijk werd verwacht, waardoor ze enkel aanleiding tot ongenoegen geven?

Het ongenoegen van de ondergeschikte besturen – als ik het zo pejoratief mag uitdrukken – hebben we de jongste jaren duidelijk aangevoeld. Het wantrouwen dat ten gevolge van de bestaande werkwijze is ontstaan, komt een vlot en efficiënt bestuur zeker niet ten goede. Het decreet bevat precies een aantal bepalingen die een vertragende werking uitsluiten. Als om advies wordt gevraagd, moeten strikte termijnen worden gerespecteerd, en indien

nodig kan gebruik worden gemaakt van een spoedprocedure.

Voor deze laatste mogelijkheid wil ik echter ook waarschuwen. Spoedprocedures geven ontegensprekelijk aanleiding tot een zeker kwaliteitsverlies van het advies. Men kan immers niet verwachten dat mensen op een zeer korte tijdsperiode een bepaald onderwerp even nauwgezet kunnen onderzoeken als binnen een ruimere termijn het geval zou zijn. De hoofdtaak van de Hoge Raad bestaat ook niet enkel uit het geven van adviezen over elke regeringsmaatregel, wat oorspronkelijk de bedoeling was. Daarvoor zullen andere mechanismen in het leven moeten worden geroepen zoals een ambtelijke opvolgingsstructuur. De representatieve verenigingen van provincies, gemeenten en OCMW's zouden daardoor, samen met de bevoegde administratieve verantwoordelijken, systematisch de mogelijke effecten van concrete beleidsmaatregelen op het financieel en bestuurlijk functioneren van de gedecentraliseerde besturen kunnen onderzoeken.

Samen met de inspanningen die worden geleverd om de krachtlijnen van het Pact met de Gemeenten en de OCMW's gestalte te geven, moet de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur dit ongenoegen en wantrouwen wegnemen. Hij moet de gedecentraliseerde besturen de mogelijkheid bieden daadwerkelijk bij de uitwerking van het beleid te worden betrokken, en hen ook de mogelijkheid bieden om mee de richting aan te geven en af te lijnen wat haalbaar is en wat niet. Het zal een einde moeten maken aan een beleid dat is afgestemd op de onbestaande 'gemiddelde gemeente' en plaats moeten maken voor de benadering van provincies, gemeenten en OCMW's als een bestuursniveau.

Het initieel ingediende voorstel werd op diverse punten ingrijpend gewijzigd. Naast een aanpassing van de samenstelling is een van de belangrijkste verschilpunten de opname van de sector van het maatschappelijk welzijn in de taakomschrijving van de Hoge Raad, althans voor wat de bestuurlijke organisatie ervan betreft. Het kan niet worden ontkend dat de OCMW's een aparte plaats innemen in het plaatselijk bestuur. Ze zijn geen aanhangsel van het gemeentebestuur, maar bestrijken een heel eigen bevoegdheidsdomein, dat een eigen aanpak vergt. Het is dan ook een bewuste keuze van de indieners geweest om ervoor te pleiten dat ook de OCMW's een stem zouden krijgen in de Hoge Raad.

In de commissie werd tevens uitvoerig stilgestaan bij de samenstelling van de Hoge Raad, die een af-

Van der Poorten

spiegeling moet zijn. De beide verenigingen, zowel de VVP als de VVSG, moeten erover waken dat hun vertegenwoordiging ook representatief is in alle opzichten. Scheeftrekkingen op dat vlak zullen de werking van de Hoge Raad immers in geen geval ten goede komen.

Het gebeurt niet zo vaak dat voorstellen van decreet de eindmeet halen en dat ze uiteindelijk door de plenaire vergadering worden goedgekeurd. Als men daarbij nog de bedenking maakt dat dit voorstel door een overgrote meerderheid van dit parlement wordt gedragen, moet men vaststellen dat de bekommernissen die aan dit voorstel ten grondslag liggen, terecht zijn. Heel wat mensen die de binnenlandse bestuurlijke organisatie volgen, herkennen zich erin en zien in het aangereikte middel een oplossing. Ik hoop dan ook dat de mogelijkheden van deze Hoge Raad, in het kader van een meer optimale bestuurlijke organisatie, ten volle zullen worden benut. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik wil de initiatiefnemers van dit voorstel van decreet proficiat wensen. De heer Cardoen en een aantal andere erg actieve leden van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden hebben dit voorstel van decreet ingediend. Ik denk dat het voor de heer Cardoen de kroon op het werk is dat dit decreet vandaag wordt besproken en morgen wordt goedgekeurd. Er is in de commissie bijzonder goed samengewerkt.

Via dit voorstel van decreet kunnen we uiteindelijk uitvoering geven aan twee belangrijke dossiers : het rapport van de Commissie voor Bestuurlijke Organisatie, waarmee we hier een opvolgingsstructuur creëren, en het Pact met de Gemeenten.

Ik geef de garantie dat de regering zeer snel zal overgaan tot de samenstelling van de Hoge Raad. We zullen daartoe het initiatief nemen, samen met vertegenwoordigers van de VVSG, de VVP en enkele wetenschappers. We zullen dit snel doen omdat we dit beleidsinstrument dringend nodig hebben. We zullen met dit instrument het pact verder uitvoeren, maar tegelijk in sterke mate worden betrokken bij de discussie met de sectoren die invloed hebben op het binnenlands bestuur. We zullen dit decreet uitvoeren zodra het parlement zijn fiat heeft gegeven. (*Algemeen applaus*)

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de minister, kan er nog worden gezorgd voor een grotere en meer verantwoordelijke vertegenwoordiging van de gemeenten in het comité C, en dan vooral voor het afsluiten van CAO's ? Nu zijn we enkel vertegenwoordigd via een raadgevende stem. De eigenlijke werkgever, namelijk de gemeente, moet de volle verantwoordelijkheid voor zijn personeel op zich kunnen nemen. We hebben in deze met een gedeelde bevoegdheid te maken. We vragen de regionalisering van de provincie- en gemeentewet.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Een verdere regionalisering van die wet zou positief zijn en moet inderdaad op het federale niveau worden beslist. We werken daaraan.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Cardoen, De Loor, Van der Poorten, Logist, Taylor en Kenzeler houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Oprichting en taakomschrijving

Voorzitter

Artikel 2

Er wordt een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur opgericht, hierna de Raad te noemen.

De Raad bezit geen rechtspersoonlijkheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

De Raad heeft de volgende opdrachten :

- 1° bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie omtrent de binnenlandse bestuurlijke organisatie van Vlaanderen en de bestuurlijke organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, alsmede het opvolgen van het wetenschappelijk onderzoek dienaangaande ;
- 2° advies uitbrengen over voorstellen en voorontwerpen van decreet en over ontwerpen van besluit van de Vlaamse regering die rechtstreeks betrekking hebben op de taken, de financiën of op enig ander aspect van het bestuur van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn of provincies ;
- 3° advies uitbrengen omtrent het beleid inzake de binnenlandse bestuurlijke organisatie evenals de bestuurlijke organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de effecten op de taken, de financiën of op enig ander aspect van het bestuur van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn of provincies van het beleid van de Vlaamse regering en evoluties in de regelgeving en het beleid van elke andere regionale, federale of supranationale overheid ;
- 4° de maatschappelijke, sociale en bestuurlijke ontwikkelingen opvolgen en interpreteren vanuit het perspectief van de lokale en provinciale besturen ;
- 5° het bestaande beleids- en beheersinstrumentarium dat de lokale en provinciale besturen ter beschikking staat, evalueren.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Het verzoek om advies wordt door de voorzitter van het Vlaams Parlement op verzoek van de bevoegde commissie of door de Vlaamse regering bij de Raad ingediend.

Op verzoek van ten minste een vierde van de leden geeft de Raad op eigen initiatief advies.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

Samenstelling

Artikel 5

§ 1. De Raad bestaat uit zestien leden, onder wie een voorzitter en een ondervoorzitter. Ten hoogste tweederde van de leden is van hetzelfde geslacht.

Voor elk lid wordt een plaatsvervangend lid benoemd.

§ 2. De leden van de Raad worden als volgt benoemd :

- 1° de voorzitter en de ondervoorzitter worden uit de leden van de Raad benoemd door de Vlaamse regering ;
- 2° drie leden, deskundig op het vlak van de binnenlandse bestuurlijke organisatie en/of de bestuurlijke organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, worden benoemd door de Vlaamse regering ;
- 3° acht leden worden benoemd door de Vlaamse regering op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten ;
- 4° vijf leden worden benoemd door de Vlaamse regering op voordracht van de Vereniging van de Vlaamse Provincies.

§ 3. De plaatsvervangende leden worden op dezelfde wijze benoemd als de leden.

§ 4. Het mandaat van de leden van de Raad duurt zes jaar. Het mag éénmaal hernieuwd worden.

§ 5. Een lid of plaatsvervangend lid dat ontslag neemt of dat de hoedanigheid verliest op grond

Voorzitter

waarvan het werd benoemd, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Raad.

Ieder lid dat wordt benoemd ter vervanging van een ander lid, voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

§ 6. De leden van de Vlaamse regering of hun afgevaardigden kunnen, met raadgevende stem, de vergaderingen bijwonen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Werking

Artikel 6

De Raad stelt, binnen drie maanden na zijn installatie, een huishoudelijk reglement op dat ter goedkeuring aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd. Het huishoudelijk reglement waarborgt dat de leidende ambtenaren van de administratieve entiteiten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die belast zijn met de opvolging van de in artikel 3 bedoelde opdrachten, de vergaderingen van de Raad bijwonen met raadgevende stem.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

De Raad wordt door de voorzitter of, als die verhinderd is, door de ondervoorzitter samengeropen.

De voorzitter is verplicht de Raad samen te roepen op vraag van ten minste een vierde van de leden.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De adviezen worden uitgebracht bij gewone meerderheid van de stemgerechtigde leden. De stemmenverhouding wordt in het advies vermeld. Op verzoek van één of meer leden kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Het advies van de Raad wordt door de voorzitter of de ondervoorzitter binnen een termijn van dertig dagen na de datum van ontvangst van de adviesaanvraag aan de Vlaamse regering en de voorzitter van het Vlaams Parlement overgezonden.

In geval van dringende noodzakelijkheid, die uit de motivatie moet blijken, kan die termijn ingekort worden tot tien dagen.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

De Raad stelt, op de wijze en binnen de termijn bepaald door het huishoudelijk reglement, een jaarverslag op met betrekking tot de voortgang van het beleid inzake de bestuurlijke organisatie. Dat jaarverslag wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

De Vlaamse regering verschaft de Raad op zijn verzoek alle gevraagde inlichtingen of onderzoeksresultaten van onderzoeken die met betrekking tot het betrokken dossier werden gevoerd.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V

Secretariaat

Artikel 12

Het secretariaat van de Raad wordt waargenomen door ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die door de Vlaamse regering worden aangewezen.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

HOOFDSTUK VI

Middelen

Artikel 13

De werkingskosten van de Raad alsmede de presentiegelden en vergoedingen vallen ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De presentiegelden en vergoedingen aan de leden van de Raad worden toegekend overeenkomstig het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 1983 houdende sommige maatregelen tot harmonisatie van de werking en van de presentiegelden en vergoedingen van adviesraden.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VERWELKOMING**Verwelkoming van een Schotse delegatie**

De voorzitter : Dames en heren, vandaag ontvangt het Vlaams Parlement een officiële Schotse delegatie onder leiding van de heer Henry McLeish, Schots minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Decentralisatie en Lokale Overheden. Het driedaags studiebezoek van de delegatie past in de voorbereidingen voor het opstarten van een eigen Schots parlement na de verkiezingen van 6 mei 1999.

Speaking from the Chair of the Flemish Parliament, I bid the Scottish delegation, led by the honourable minister Henry McLeish, Minister for Home Affairs, Devolution and Local Government, heartily welcome in the dome-shaped room of our Flemish Parliament. (*Algemeen applaus*)

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Michel Doomst houdende wijziging van de artikelen 78 en 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – 828 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer Doomst houdende wijziging van de artikelen 78 en 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995.

De algemene bespreking is geopend.

Er is vandaag een advies van de Mediaraad binnengekomen over dit voorstel van decreet. De mediaraad kan op eigen initiatief een advies kan geven. De voorzitter van de raad, professor Els De Bens, heeft ons een brief gestuurd waarin ze haar standpunt verklaart. Ik nodig de sprekers uit om tijdens het debat hierover, hun houding te bepalen.

De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, bij de bepaling van de agenda wisten we dat de Vlaamse regering tijdens deze bespreking in zitting bijeen zou zijn. Daarom is minister Van Rompuy waarschijnlijk nog niet aanwezig. Omwille van het advies van de Mediaraad is het niet onbelangrijk dat de minister enige informatie geeft. De brief is nogal formeel. Zonder me over de grond van de zaak uit te spreken, wil ik wel zeggen dat we daar rekening mee moeten houden.

De voorzitter : Het gaat om een voorstel van decreet. De minister moet dan ook niet aanwezig zijn. We hebben de minister verwittigd dat het debat zal beginnen. Hij zal over een tiental minuten aanwezig zijn. Ik zal hem bij zijn aankomst onmiddellijk op de hoogte brengen van het advies.

De heer Goos, verslaggever, heeft het woord.

De heer Johnny Goos, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de heer Doomst en mevrouw Lindekens willen met dit voorstel van decreet een kader scheppen waarbinnen artikel 78 van de gecoördineerde mediadecreten afdwingbaar kan zijn. De beoordeling wordt bewust overgelaten aan het maatschappelijk veld. Het parlement wenst uitdrukkelijk niet vooraf te censureren. De verantwoordelijkheid moet liggen bij de kijker en, via een vorm van overleg, bij de omroepen zelf.

Goos

Om de eenvormigheid te waarborgen, ligt deze verantwoordelijkheid het best bij de huidige geschillenraad, die bewezen heeft in staat te zijn op een serene wijze delicate dossiers te behandelen. De heer Doomst stelt voor om twee kamers op te richten binnen de huidige geschillenraad. De eerste kamer dient zich in te laten met klachten in verband met discriminatie en het toepassen van eerlijke journalistieke deontologie. De tweede kamer zal zich moeten bezighouden met de beoordeling van de inhoud van de programma's. In deze tweede kamer is er derhalve nood aan experts en personen die betrokken zijn bij de leefwereld van kinderen en jongeren. De heer Doomst dringt erop aan de geschillenraad enige bekendheid te geven. Hij denkt ook aan de oprichting van een vorm van kijkerstelefoon.

Mevrouw Lindekens benadrukt dat men via het voorstel van decreet geen moraliserend orgaan wil oprichten maar wel een instelling die eventuele excessen met kennis van zaken kan beoordelen. Ze vindt het belangrijk dat de Kinderrechtencommissaris als adviserend lid zetelt in de tweede afdeling van de geschillenraad.

Mevrouw Dua is van oordeel dat het voorstel redelijk vaag is over het aantal leden en de personen die in aanmerking komen om erin te zetelen. Andere leden van de commissie sluiten zich daarbij aan.

De minister van zijn kant is absoluut tegen de koppeling van de geschillenraad aan een kijkerstelefoon. Hij wil vermijden dat een klachtenrechtbank wordt opgericht die inhoudelijk het hele mediabeleid op de helling zou zetten. De geschillenraad wordt immers een belangrijk orgaan dat bepalend zal zijn voor het toekomstige mediabeleid. De minister wil dan ook voldoende garanties inzake de samenstelling van de raad. Hij moet pluralistisch en representatief zijn. De leden moeten een voldoende juridische en wetenschappelijke bagage hebben.

De heer Doomst verklaart dat alle amendementen, ingediend onder stuk nr. 2, worden ingetrokken en vervangen door een aantal nieuwe amendementen die door de indieners van het voorstel van decreet op 28 januari 1999 werden voorgelegd. Deze amendementen geven duidelijkheid over de instantie die bevoegd wordt over klachten in verband met de eerste paragraaf, namelijk de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen, en de tweede paragraaf, namelijk de discriminatie

op grond van ras, geslacht, godsdienst of nationaliteit, zoals bepaald in artikel 78 van de mediadecreten.

De beoordeling van de eerste paragraaf wordt toegewezen aan de Vlaamse Kijk- en Luisterraad. De beoordeling van de tweede paragraaf wordt expliciet voorbehouden aan de bestaande geschillenraad.

Het amendement bij artikel 2, dat ertoe strekt de bevoegdheid tot schorsing aan de vernieuwde geschillenraad toe te kennen, en artikel 2 te vervangen en een vierde lid toe te voegen, zodat de bepalingen van het eerste en tweede lid van deze paragraaf ook gelden voor aankondigingen van programma's uitgezonden door omroepen van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap, wordt bij 7 stemmen tegen 1 onthouding aangenomen.

In het amendement op artikel 3 is bepaald dat de Vlaamse Kijk- en Luisterraad de Vlaamse regering kan voorstellen een programma te schorsen als de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen in het gedrang dreigt te komen. Als het over discriminatie op grond van ras, geslacht, godsdienst of nationaliteit gaat, moet de Vlaamse Geschillenraad een voorstel tot schorsing formuleren. Dit amendement werd goedgekeurd met zes stemmen voor en een tegen bij een onthouding.

Uit de discussie over artikel 10 – het nieuwe artikel 9 – blijkt dat de deelname van de kinderrechtencommissaris als adviserend lid aan de vergaderingen van de Kijk- en Luisterraad onmogelijk is. In artikel 8 van het decreet van 15 juli 1997 wordt immers gesteld dat het ambt van de commissaris onverenigbaar is met elk ander mandaat, ambt en elke andere functie, ook als die onbezoldigd zijn. Mevrouw Lindekens verklaarde dat ze erover bekommerd is dat de leefwereld en de visie van het kind aan bod komt. Zij vindt het belangrijk dat bij de samenstelling van deze Kijk- en Luisterraad aandacht wordt besteed aan de selectie van de drie deskundigen op basis van hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen en kinderen. Zij dringt erop aan dat daarbij de kinderrechtenorganisaties worden betrokken.

De heer Van Wallendael vindt het een goede zaak dat de Kijk- en Luisterraad zelf de regelgeving voor de procedure en werking uitwerkt. Hij wijst in dat verband naar de Broadcasting Standards Commission in Groot-Brittannië, dat beslissingen treft na de beraadslaging van drie leden die een consen-

Goos

sus nastreven. Het aldus geamendeerde voorstel werd goedgekeurd met zes stemmen voor bij twee onthoudingen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit voorstel van decreet betreft misschien wel een delicate materie, maar het is zeker niet overbodig, wel integendeel. Het is belangrijk dat de naleving van de mediawetgeving integraal kan worden afgedwongen.

De voorbije jaren is er in dat verband reeds heel wat veranderd, maar sommige – en niet de minst belangrijke bepalingen – werden op hun naleving niet gecontroleerd. Artikel 78 verwoordt een mooi principe, maar het is niet afdwingbaar bij gebrek aan controle- en sanctioneringsmogelijkheden. Het parlement wil daar iets aan doen. Voortaan zal artikel 78 geen dode letter meer blijven, en alleen al omwille van dit uitgangspunt verdient dit voorstel het om te worden gesteund.

Kinderen en jongeren zijn een bijzonder kwetsbare groep. Ze verdienen de grootst mogelijke bescherming. Kinderen kijken veel en graag naar tv, en ze doen dat misschien wel teveel. Zonder te willen vervallen in overdrijving of doemdenken, mag de grote invloed van de audiovisuele media op kinderen niet worden onderschat. De tv speelt een grote rol in de opvoeding en ontwikkeling van jongeren. Via tv worden waarden en een visie op de wereld en het leven overgedragen. De programmering tijdens uren waarop kinderen gewoonlijk naar tv kijken, is dus erg belangrijk. Kinderen denken niet of te weinig na over de inhoud van programma's. Ze kunnen weinig of niet relativeren. Dat is zeker voor jongere kinderen het geval. Ze slikken wat ze zien, en beschouwen dat vlug als een normale zaak.

De omroepen hebben dus een grote verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid wordt niet altijd opgenomen. We moeten vaststellen dat de kijker alsmat meer geweld en sensatie krijgt aangeboden, en dat de grenzen gemakkelijk worden overschreden. Dat heeft te maken met de concurrentiestrijd tussen de omroepen. Vooral programma's met geweldsscènes zijn blijkbaar een gemakkelijk middel om de aandacht van de kijker te trekken. Dat is belangrijk in het gevecht van de omroepen voor de gunst van de kijker.

We leven in een samenleving waarin vele waarden over boord worden gegooid of op de helling komen te staan. Er groeit een 'alles kan, alles mag'-mentaliteit. In die context dragen programma's met een gewelddadige inhoud bij tot de totstandkoming van de absolute permissiviteit.

Er bestonden in onze mediawetgeving reeds beschermingsmaatregelen om te vermijden dat jeugdige kijkers met dergelijke programma's worden geconfronteerd. Vandaag worden deze maatregelen ook afdwingbaar.

In het belang van het kind kunnen we niet aangaarden dat zomaar alles is toegelaten. Programma's die worden uitgezonden op tijdstippen waarop kinderen televisie kunnen kijken, moeten kwalitatief en inhoudelijk worden aangepast, conform artikel 78 van de decreten. Onze fractie pleit voor een verdergaande maatregel dan de bevoegdheidsuitbreiding van de Geschillenraad, zoals in het oorspronkelijke voorstel is bepaald. We zijn voorstander van een strikte tijdslimiet voor de uitzending van programma's met overdreven geweld. Die moet worden beperkt tot bepaalde tijdsgrenzen. Dit is weliswaar geen populaire maatregel, maar ik vrees dat hij noodzakelijk is. Helaas is het Vlaams Parlement, in tegenstelling tot andere landen, niet bereid om deze tijdsgrenzen in te bouwen. Hoewel de heer Doornst daar evenmin toe bereid is, zal onze fractie zijn voorstel van decreet toch goedkeuren.

Volgens sommige collega's zijn er helemaal geen problemen, vermits ieder televisietoestel kan worden uitgeschakeld als er programma's worden uitgezonden die we niet willen zien. Kinderen beschikken echter niet over het nodige kritische vermogen om elk programma te beoordelen. Ouders dragen hierin een grote verantwoordelijkheid. Ze moeten hun kinderen leren kritisch om te gaan met televisie. Helaas blijkt dit voor sommige ouders een zeer moeilijke taak. Ook de omroepen dragen hierin een belangrijke verantwoordelijkheid.

Dit voorstel is niet betuttelend of censurerend bedoeld, maar het moet de eigenheid en kwetsbaarheid van kinderen beschermen. Het oorspronkelijke voorstel is grondig en positief gewijzigd. Toch wil ik hierbij twee opmerkingen formuleren.

Rekening houdend met de bevoegdheid in het algemeen en met artikel 78 in het bijzonder – zowel paragraaf 1 wat de Kijk- en Luisterraad betreft als paragraaf 2 wat de Geschillenraad betreft -, dring ik aan op een evenwichtige samenstelling van beide. Ze moeten worden samengesteld op een re-

Dillen

presentatieve en pluralistische wijze zodat alle stromingen in de maatschappij aan bod komen.

Ik hoop dat zowel de Geschillenraad als de Kijk- en Luisterraad ernstig werk zullen maken van hun bevoegdheden en er niet voor zullen terugdeinzen om indien nodig daadwerkelijk op te treden.

Onze fractie is tevreden over de oprichting van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad. We hebben zopas het dringend advies van de Vlaamse Mediaraad ontvangen. Hoewel dit advies een grond van waarheid bevat, is de oprichting van de Kijk- en Luisterraad mijns inziens geen kaakslag voor het Vlaams Commissariaat voor de Media. Deze formulering is overdreven. Toch moeten we voorzichtig zijn, want de oprichting van een nieuwe raad mag niet leiden tot meer versnippering waardoor een efficiënte sanctionering onmogelijk wordt.

Daarom is het belangrijk dit voorstel vandaag niet enkel te steunen en goed te keuren, maar er ook de nodige bekendheid aan te geven voor de kijkers en luisteraars. Voor hen is het vandaag allesbehalve duidelijk tot wie ze zich moeten richten. Er zijn nu eenmaal verschillende instanties, onder meer het Vlaams Commissariaat voor de Media, de Vlaamse Geschillenraad, en vanaf nu ook de Vlaamse Kijk- en Luisterraad, elk met zijn eigen bevoegdheden en mogelijkheden. Beseft de kijker, voor zover hij reeds op de hoogte is, dat er een Vlaams Commissariaat voor de Media bestaat? Weet hij dat hij zich voor de inhoud van bepaalde programma's niet tot het Vlaams Commissariaat voor de Media moet wenden, maar wel tot de Geschillenraad of de Vlaamse Kijk- en Luisterraad?

Het is dan ook belangrijk om ondersteunende initiatieven te nemen voor de kijkers en luisteraars en een duidelijke informatiecampagne met uitleg over de procedure te voeren. Dit is des te belangrijker omdat de termijn om een beslissing aanhangig te maken, bijzonder kort is. De kijker moet duidelijk weten waar hij of zij terecht kan, en op welke wijze.

Collega's, ik beseft dat vele klachten misschien ongegrond zullen zijn, omdat sommigen zich nu eenmaal al te vlug ergeren. Dat neemt echter niet weg dat ouders en iedereen die met kinderen begaan is, hun verontrusting moeten kunnen uiten indien die gegrond is. Het is dan ook belangrijk dat ze weten waar ze terecht kunnen en op welke wijze. Ik hoop dan ook dat enige bekendheid wordt gegeven aan dit voorstel. Enkel met ondersteunende maatregelen

kan het voorstel van de heer Doomst slagen. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is inderdaad tijd dat er maatregelen worden genomen om artikel 78 afdwingbaar te maken. Onze fractie was dan ook erg opgezet met de bedoeling die de heer Doomst had met zijn voorstel van decreet. In de commissie waren we het erover eens dat het aanvankelijke voorstel grondig moest worden bijgeschaafd en verbeterd.

Helaas moest ik vaststellen dat we in de loop van de commissiebesprekingen steeds verder van ons oorspronkelijk opzet afdreven, en dat we terechtkwamen in een institutionele versplintering. Ik zou zelfs het woord institutionele bevuiling willen gebruiken. Voor elk mogelijk vergrijp en voor elke mogelijke inbreuk zijn we een afzonderlijke adviesraad, een afzonderlijke beoordelingsraad of een afzonderlijke commissie aan het oprichten. Het advies van de Mediaraad dat ons nog net voor deze bespreking bereikte, bevestigt enkel mijn indruk.

Het is niet mijn bedoeling, noch die van mijn fractie, om de goede trouw en het opzet van de indier in twijfel te trekken. Integendeel, we steunen de heer Doomst volledig en zijn van oordeel dat de kinderrechten, waarden en bezorgdheden die vervat zijn in artikel 78, paragraaf 1 en 2 belangrijk genoeg zijn om afdwingbare maatregelen te treffen.

We maken het onszelf en de Vlamingen toch wel bijzonder moeilijk door hen te verplichten voor elk mogelijk vergrijp een andere instantie aan te spreken om maatregelen te treffen. Mijn overtuiging en die van mijn partij is dat we zoveel mogelijk moeten proberen het oprichten van nieuwe organen en instellingen te voorkomen. Het is onze taak om tot een doorzichtig bestuur te komen en de overheidsorganen dicht bij de bevolking te brengen. We moeten trachten bestaande organen te confronteren met nieuwe maatschappelijke problemen en ze nieuwe bevoegdheden toe te bedelen. Het gevolg daarvan is dat we hun samenstelling moeten herdenken en aanpassen, hun organisatie moeten aanpassen, en hen indien nodig bijkomende middelen moeten geven.

Onze fractie zal zich dan ook onthouden bij de stemming over dit voorstel van decreet, ondanks het lovenswaardige opzet van dit voorstel. Ik wil even verwijzen naar een uittreksel uit het commis-

Dehandschutter

sieverslag. Indiener Doomst heeft op 12 februari verklaard dat we de nodige tijd moeten nemen om dit voorstel te bestuderen en verder uit te werken, om te voorkomen dat het parlement een regelgeving uitwerkt waarvan het later spijt krijgt. Helaas zijn we toch die weg opgegaan. De vorige spreker zei het reeds : wil deze Kijk- en Luisterraad zich bewijzen, dan zal hij voldoende bekendheid moeten verwerven. Als we die weg opgaan, dan zullen we ook publiciteit moeten maken voor vele andere raden, commissies en instanties. Een bewijs daarvan is de Geschillenraad, die de jongste negen jaar welgeteld tien klachten heeft gekregen. Daaruit zouden we de gepaste conclusies moeten trekken, maar in plaats daarvan gaan we de verkeerde weg op. Ik zal de woorden van de Vlaamse Mediaraad in dit verband niet herhalen, maar ze zijn nog scherper dan de mijne. Als dit voorstel van decreet en gelijkaardige bepalingen worden goedgekeurd, dan zullen we bij een toekomstige evaluatie ons institutioneel landschap grondig opnieuw in overweging moeten nemen, ook in de mediasector. Misschien zal er dan worden teruggegrepen naar mijn betoog van vandaag en het advies van de Vlaamse Mediaraad. (*Applaus bij de VU, AGALEV en het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, u weet dat onze fractie in juli 1996 de resolutie over maatregelen in verband met kinderen en televisie heeft goedgekeurd. Dat gebeurde vanuit de overtuiging dat kinderen en jongeren inderdaad recht hebben op kwalitatief hoogwaardige programma's, aangepast aan hun leeftijd en leefwereld. Kinderen en jongeren vormen een aparte kijkersgroep, die kwetsbaarder is dan anderen. Terecht bepaalt artikel 78 van het decreet betreffende radio en televisie in principe dat er geen programma's mogen worden uitgezonden die de ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten, bijvoorbeeld programma's met pornografische scènes of nodeloos geweld op een uur waarop veel kinderen naar televisie kijken. Iedereen is het eens over dit uitgangspunt, en er bestaat ook een brede maatschappelijke consensus over.

De heer Doomst heeft met zijn voorstel – of liever zijn voorstellen, want er is sprake van enige evolutie terzake – getracht deze bepalingen van het decreet praktisch uit te werken. Dit doet hij door een nieuwe raad op te richten, waarbij het publiek terecht kan met klachten en waaraan bepaalde vor-

men van bestraffing zijn verbonden. Het is dus de bedoeling om de bepalingen van artikel 78 ook daadwerkelijk afdwingbaar te maken. In principe zijn we daar niet tegen gekant, integendeel. Maar tijdens de commissiebesprekingen heb ik toch onze bezorgdheid geuit over het risico op eventuele excessen in dit verband. Als men ziet wat sommige kijkers, en dan vooral een bepaalde categorie van verontruste ouders, stoort in tv-programma's, dan zou een dergelijk orgaan wel eens de deur kunnen openen voor een verregaande censuur in het medialandschap. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Het is dus zoeken naar een moeizaam evenwicht. Aan de ene kant is er een terechte bezorgdheid dat jeugdige kijkers niet worden overspoeld met onverantwoord geweld. Aan de andere kant de vrees voor een overdreven en puriteins ingrijpen waarbij de creativiteit van programmamakers te veel aan banden zou worden gelegd door een soort moralistische censuurcommissie in het leven te roepen. Dit is geen gemakkelijke oefening. Zoals ik reeds verklaarde tijdens de commissiebesprekingen, zal uiteindelijk veel, zo niet alles afhangen van de samenstelling van de bevoegde instantie.

Tijdens ons werkbezoek in Londen hebben we de gelegenheid gehad om te zien hoe dit probleem in de praktijk kan worden aangepakt. Ik moet eerlijk zeggen dat het Engelse voorbeeld mij heeft overtuigd. Het bestaan van een instantie waar kijkers met klachten terecht kunnen, kan zin hebben, zonder dat men daarbij automatisch in excessen hoeft te vervallen.

Ondertussen heeft de heer Doomst zijn voorstel ook grondig bijgestuurd. Ik vermoed dat ook hij inspiratie heeft opgedaan in Londen. Er wordt nu een onderscheid gemaakt tussen de Geschillenraad, die moet toezien op het naleven van een aantal decretaal vastgelegde deontologische regels, en een aparte Kijk- en Luisterraad, die zeer specifiek moet toezien op de naleving van wat in artikel 78 paragraaf 1 staat, met name de bescherming van jeugdige kijkers.

Op het eerste gezicht leek me dit inderdaad een betere formule te zijn dan het eerste voorstel. Daar werd de Geschillenraad opgesplitst in twee kamers. De Raad was daar zelf absoluut niet enthousiast over. De voorzitter heeft zeer duidelijk gezegd dat hij dit niet werkbaar achtte.

Ook de samenstelling van de Kijk- en Luisterraad lijkt me op het eerste gezicht veel beter dan in het eerste voorstel. Men heeft er duidelijk voor gekozen om in deze raad niet alleen een aantal deskun-

Dua

digen op te nemen die vertrouwd zijn met de leefwereld van kinderen, maar ook leden die een expertise hebben op het gebied van pers- en communicatiewetenschappen, journalistiek, enzovoort. Dat zit dus wel goed. Wat die samenstelling betreft, hadden we bezwaren tegen de oorspronkelijk zeer vage formulering. Met de huidige samenstelling worden in ieder geval meer garanties ingebouwd dat deze raad niet onbezonnen of onverantwoord zou optreden. Het gevaar voor een soort van censuurcommissie kan daarmee worden vermeden.

Ondanks het feit dat we wat huiverachtig staan tegen een al te grote inmenging in programma's, waren we tot vanmorgen toch geneigd om dit voorstel van decreet het voordeel van de twijfel te gunnen. De praktijk zou dan maar hebben moeten uitwijzen of het voorgestelde systeem al dan niet werkbaar is. Voor mij is het bijvoorbeeld nog altijd niet duidelijk waar en door wie de selectie van de klachten zal gebeuren. Ik kan me moeilijk voorstellen dat men op elke puriteinse oprisping uitgebreid zou ingaan. Dat zou immers niet werkbaar zijn, en alleen maar leiden tot immobilisme.

Vandaag krijgen we echter die merkwaardige brief van de Vlaamse Mediaraad. Die raad gaat blijkbaar totaal niet akkoord met de instelling van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad. De leden beschouwen dit als een kaakslag. Persoonlijk ben ik verrast omdat we de brief pas nu op de banken vinden. Men had ze toch al vroeger ter beschikking kunnen stellen van de commissieleden ?

De heer Lieven Dehandschutter : Mevrouw Dua, het advies dateert pas van gisteren.

Mevrouw Vera Dua : In dat geval betreur ik dat er pas zo laat advies wordt gegeven over dit voorstel van decreet. Ik vind het trouwens jammer dat de indieners van het decreet niet reageren op die commentaar van de Vlaamse Mediaraad. We wachten ook nog op de reactie van de minister. Daarom houden we ons stemgedrag voorlopig nog even in beraad. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, het debat over dit voorstel van decreet krijgt hier toch wel een eigenaardige wending. Ten eerste krijgen we het advies van de Vlaamse Mediaraad, en ten tweede stellen we vast dat op dit moment slechts één partij – het Vlaams Blok – onvoorwaardelijk het

voorstel verdedigt. De indiener zelf, de heer Doomst, is momenteel niet aanwezig. Ik weet niet op welke wijze hij op dit nieuwe gegeven zou reageren, maar dat is natuurlijk wel belangrijk voor het debat.

Ik heb alle andere uiteenzettingen aandachtig beluisterd. Men plaatst telkens een aantal vraagtekens bij de uitvoering van het voorstel van decreet zoals het hier voorligt. Er is natuurlijk het advies van de Vlaamse Mediaraad. Daarnaast heb ik echter ook de indruk dat men deze aangelegenheid iets te licht opvat. Het gaat hier immers over de oprichting van een administratief rechtscollege. Het is dus geen adviesraad. We richten wel degelijk een administratief rechtscollege op, onder de vorm van een tweede kamer bij de Geschillenraad, die zal moeten oordelen over de inhoud van televisieprogramma's : over geweld, seks en porno. Hoe men het ook draait of keert : men zal moeten oordelen over ethisch gedrag. Ik wil geen boeman zijn, maar het gevaar dat dit een moraliserend rechtscollege wordt, is niet onbelangrijk.

We hebben allemaal de behoefte om invulling te geven aan artikel 78 van de mediadecreten, dat bepaalt dat men er moet op toezien dat programma's geen gevaren inhouden voor de ontwikkeling van kinderen. We moeten echter de grootste aandacht schenken aan de manier waarop we dit uitvoeren.

Ik vind het in alle eerlijkheid geen goed voorstel om een tweede kamer op te richten bij de geschillenraad. We waren vroeger vragende partij voor de oprichting van deze geschillenraad, maar de praktijk heeft bewezen dat hij niet functioneert. Er wordt zeer weinig een beroep op gedaan. Om versnippering te vermijden en om een meer professionele beoordeling te krijgen, zijn we overgegaan tot de oprichting van het Vlaams Commissariaat voor de Media. Het lijkt me logisch om de invulling van artikel 78 van de mediadecreten te integreren binnen de schoot van het Vlaams Commissariaat voor de Media.

Bij de geschillenraad zou men ook op verschillende niveaus klachten kunnen indienen. Voor het omgaan met deze zeer gevaarlijke materie moeten we duidelijk kiezen voor een goed georganiseerde structuur. Ik wil niet zeggen dat er niets moet gebeuren, maar we moeten juist aflijnen waar dit gebeurt. Mede door het advies van de Mediaraad zijn we voorstander om dit onder te brengen bij het Vlaams Commissariaat voor de Media.

Denys

Mijnheer de voorzitter, in de discussie wordt het duidelijk dat deze materie evolueert. We vragen om na te denken over de behandeling van dit voorstel van decreet. Het Reglement bepaalt dat we dit opnieuw in de schoot van de commissie kunnen bespreken. Het is niet de bedoeling om dit uit te stellen. De onzekerheid die bij vele sprekers heerst, noopt ons er echter toe om van deze procedure gebruik te maken. De VLD zal dit voorstel van decreet, zoals het nu voorligt, niet goedkeuren. We doen een oproep om dit voorstel van decreet opnieuw in de commissie te behandelen.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, de kritiek van de VLD verwondert mij. De VLD schitterde bij de behandeling van dit punt door afwezigheid. Het verwondert mij dat ze nu de kaart trekken van het Vlaams Commissariaat voor de Media.

Het verwondert mij evenzeer dat de Vlaamse Mediaraad pas op het laatste nippertje een advies geeft. Er staat in dat 'het een kaakslag is voor het Vlaams Commissariaat voor de Media'. Ik hoop dat de leden van de Mediaraad hebben gelezen dat het hier om twee verschillende zaken gaat.

We hebben het Vlaams Commissariaat voor de Media opgericht voor vergunningen voor en controle op een aantal specifieke zaken. Daarnaast is er ook een geschillenraad. Het voorstel van decreet van de heer Doomst is echter veel ruimer opgevat. Het zou pas echt gevaarlijk worden indien men het Vlaams Commissariaat voor de Media met slechts drie personen laat oordelen over dergelijke moeilijke, vaak ethisch gevoelige thema's. Het is de bedoeling van de Kijk- en Luisterraad om een maatschappelijk draagvlak te creëren, zoals we hebben gezien tijdens onze studiereis in Londen. In de Kijk- en Luisterraad kunnen we de verschillende geledingen van de maatschappij onderbrengen om over die gevoelige thema's te oordelen.

De kritiek van de VLD verwondert me dus. Die partij wil nu een heel andere weg inslaan, terwijl we ze in de commissie niet hebben gehoord. Het is natuurlijk politiek handig om in te spelen op een laattijdig advies van de Mediaraad en daarmee het geheel af te doen. Ik vraag u om geen gebruik te maken van het feit dat de heer Doomst wat tegenslag heeft in het verkeer om het voorstel terug naar af te sturen.

De heer André Denys : Dit is geen voorstel uit politieke handigheid. Ik erken dat het niet eenvoudig is om in deze materie de juiste weg te kiezen, maar ik hoor wat ik hoor en zie wat ik zie. Heel wat leden zijn blijkbaar onzeker over de vraag of de oprichting van een tweede kamer bij de Geschillenraad de juiste manier is om uitvoering te geven aan artikel 78. Ook ik ben daar niet zeker van.

De opmerking van de Vlaamse Mediaraad is terecht. Uit de debatten over de oprichting van het Vlaams Commissariaat voor de Media bleek dat het mede de bedoeling was om versnippering te vermijden. U kunt me er niet van overtuigen dat een tweede kamer bij de Geschillenraad een oplossing is. We lagen mee aan de basis van de eerste Geschillenraad. Na zoveel jaren stel ik vast op welke wijze er een beroep op wordt gedaan. Hij functioneert niet zoals verwacht. Daarom stellen we onze hoop op het Vlaams Commissariaat voor de Media.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer de voorzitter, ik vind het heel jammer dat de heer Doomst hier nog niet is. Ik heb meegewerkt aan een amendement op zijn voorstel, maar het is zijn voorstel van decreet.

Mevrouw Dua heeft terecht gezegd dat de Vlaamse Kijk- en Luisterraad op een niet-moraliserende wijze moet nadenken over mogelijke excessen inzake geweld op de televisie en moet bestraffen waar het nodig is. Ik ben het met mevrouw Dua en met u eens dat het geen censuurcommissie mag zijn, mijnheer Denys.

Hierover nadenken vergt echter een heel andere deskundigheid dan omgaan met reclameregels. Het is een subjectieve materie, die daarom een andere samenstelling vereist dan die van het Vlaams Commissariaat voor de Media, met name een extra evenwichtige. We hebben deskundigen op het vlak van kinderpsychologie, kinderpsychiatrie en pedagogie. We hebben ook deskundigen die betrokken zijn bij de belangen van gezinnen en van kinderen, en magistraten gespecialiseerd in mediarecht en jeugdrecht. De materie heeft dus een heel eigen karakter en vraagt om een heel specifieke invulling. Daarom blijven we bij het oorspronkelijke idee van de heer Doomst om een aparte raad op te richten.

De heer André Denys : Mevrouw Lindekens, precies het oprichten van een eigen raad voor alles

Denys

wat een eigen impact heeft, leidt tot de versnippering van de raden die we hebben gekend. Er is altijd een eigenheid. Het Vlaams Commissariaat is niet alleen opgericht om reclame te controleren, maar moet zich baseren op de gehele mediawetgeving. We spreken over de uitvoering van artikel 78. Het Vlaams Commissariaat moet de hele mediawetgeving in ogenschouw nemen bij het oordelen over vergunningen of over een eventuele schorsing van een programma. Daar gaat het over. Het is een administratief rechtscollege, dat een veel zwaardere impact heeft dan een adviesraad.

Dat is een argument te meer om dit niet nog eens een eigen leven te laten leiden in een afzonderlijke kamer. Het Vlaams Commissariaat moet de hele mediawetgeving in ogenschouw nemen, niet er een specifiek element uithalen. Door het onder te brengen in een tweede kamer wordt de algemene invalshoek uitgehouden. Daar zijn we niet voor te vinden.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ik blijf erbij dat de deskundigheid op dit ogenblik niet voorhanden is.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, men mag mijn betoog niet beschouwen als een manier om de zaak uit te stellen. Het debat is naar mijn aanvoelen onvoldoende uitgesproken. We zijn er misschien medeverantwoordelijk voor.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, ik wil het voorstel van de heer Denys ondersteunen. Ik denk dat het nuttig is de zaken in de commissie opnieuw te bekijken. Ik wil de heer Decaluwé trachten te overtuigen : het gaat niet om politieke spelletjes. Het debat in de commissie is vrij sereen verlopen. Iedereen zat ongeveer op dezelfde lijn. Het is echter niet eenvoudig het juiste instrument te vinden om onze doelstellingen te bereiken.

Ik denk dat iedereen toch wel verbaasd was over dit advies. Er is een duidelijke kortsluiting tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Mediaraad. Anderzijds ben ik ook geneigd om mevrouw Lindekens gelijk te geven als ze zegt dat de samenstelling van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad zeer specifiek is gericht op de doelstellingen die met dit voorstel worden beoogd, naar analogie met de voorbeelden uit Engeland. Het is geen eenvoudige materie, en precies daarom zou het goed zijn de zaak nog eens te bekijken, eventueel samen met iemand van het Vlaams Commissariaat voor de

Media. Dan kunnen we de zaken nog eens juist tegenover elkaar stellen, onze bedoelingen duidelijk formuleren en nagaan of we niet gezamenlijk tot een juiste oplossing kunnen komen.

De voorzitter : De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter : Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vraag tot reflectie van de heer Denys. Dat men voor een nieuw maatschappelijk probleem een nieuwe instantie opricht, is een principiële keuze.

Ik wil ten aanzien van alle leden nog eens herhalen dat we met de huidige werkwijze de weg opgaan waarbij niet alleen voor elk nieuw probleem een nieuwe raad wordt opgericht, maar dat dezelfde feiten of eenzelfde programma zowel voor de Kijk- en Luisterraad als voor de Geschillenraad tot een procedure en tot een sanctie zouden kunnen leiden. Dit betekent dat eenzelfde feit dubbel kan worden gekwalificeerd en dubbel kan worden gesanctioneerd. Er moet dan op zijn minst toch coördinatie en dispatching zijn over wat naar welke instantie wordt verwezen. Mevrouw Lindekens heeft gelijk dat daar de nodige deskundigheid voor aanwezig moet zijn. Die kan ook worden bereikt door de samenstelling van de bestaande instanties te herdenken en te herbekijken. Daarvoor is inderdaad enige reflectie nodig.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de discussie die we op dit ogenblik aan het voeren zijn op initiatief van de heer Denys totaal achterhaald is. We hebben reeds een jaar geleden in de commissie zeer uitvoerig de oprichting van het Vlaams Commissariaat voor de Media besproken.

Mijnheer Denys, u was toen wel aanwezig en u zult zich herinneren dat ik er steeds voor heb gepleit de bevoegdheid van de Vlaamse Geschillenraad onder te brengen bij het Vlaams Commissariaat voor de Media. Daarover hebben we met de verschillende fracties zeer uitvoerig gediscussieerd. Toen was, op onze fractie na, iedereen het erover eens dat het, omwille van talrijke argumenten die daarnet zijn aangehaald door mevrouw Lindekens, beter was om toch te pleiten voor een afzonderlijke Vlaamse Geschillenraad.

Mijnheer Denys, dit nu opnieuw ter discussie brengen terwijl u en uw fractie volledig afwezig waren tijdens al deze commissiebesprekingen en u er

Dillen

nooit één opmerking of woord over hebt gezegd, vind ik geen manier van werken. Het is niet fatsoenlijk zo een voorstel terug naar af te schieten, want daar komt het op neer, zodat het volledig opnieuw moet worden besproken in de commissie. Er is een duidelijke tekst door de commissie opgesteld. Eén fractie heeft zich onthouden en de andere fracties hebben het voorstel goedgekeurd. Het kan hier in de plenaire vergadering wel verder worden besproken.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, we moeten er toch van kunnen uitgaan dat we in openbare zitting nog iets mogen wijzigen aan wat in de commissie werd goedgekeurd. Het is trouwens precies omdat wij een eenkamerstelsel hebben dat die reflectieperiode werd ingevoerd, iets waarvan de heer Suykerbuyk steeds de vurige bepleiter is geweest.

Er rijst hier een probleem dat nog niet werd uitgeklaard. Los van de partijpolitieke tegenstellingen en zonder afbreuk te willen doen aan de werkzaamheden van de commissie voor Media, waarop ik wegens andere belangrijke dossiers niet aanwezig kon zijn, is mijns inziens een grondige reflectie nodig om na te gaan of we wel de juiste weg volgen, want daar heb ik wel enige twijfels bij.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy (Op de tribune) : Sta mij toe eerst even de genese van dit voorstel van decreet in herinnering te brengen en toe te lichten.

De eerste stappen dateren uit de periode dat de problematiek van de bescherming van kinderen en de rol van de samenleving en de media hierbij, centraal stonden. Toen werd de vraag gesteld of er geen ethische mediacode ten aanzien van kinderen moest worden ontwikkeld.

Ik verwijs naar de Europese richtlijn 'Televisie zonder grenzen' waarin de bescherming van minderjarigen tegenover de media duidelijk naar voren werd geschoven. In die richtlijn wordt duidelijk onze verplichting gestipuleerd om de jeugd tegen bepaalde programma's in bescherming te nemen. Naar aanleiding van die Europese richtlijn hebben we in de commissie voor Media een discussie gevoerd over het invoeren door het beleid van bijvoorbeeld een wit vierkantje of een akoestisch sig-

naal in programma's die de geestelijke gezondheid van jongeren kunnen schaden. Ik heb toen geantwoord dat dit niet de taak is van de regering, die op ethisch vlak niet over de nodige draagkracht beschikt om daar uitspraken over te doen.

Er volgde toen een discussie in het parlement, waarop beslist werd om vanuit het parlement een soort ethische code op te stellen. Er werd gevraagd of er in Vlaanderen geen orgaan moest worden gecreëerd dat representatief was voor de maatschappelijke krachten die daarover een beoordeling kunnen geven. Precies in die context is een voorstel gegroeid dat herhaaldelijk in de bevoegde commissie werd besproken en geamendeerd.

De voorzitter van de huidige geschillenraad, de heer Coremans, heeft naar aanleiding van de hoorzittingen hierover gezegd dat hij absoluut geen vragende partij was om dit te integreren in de geschillenraad, die een heel ander takenpakket heeft, met name het oordelen over discriminatie, partijdigheid en dergelijke meer op basis van het Cultuurpact. Daarom is het parlement toen begonnen aan een geëigende instelling, met als resultaat een tweede kamer in de Geschillenraad.

De samenstelling van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad is natuurlijk anders dan die van het Vlaams Commissariaat voor de Media. Het commissariaat bestaat uit drie magistraten die enkel oordelen over de legaliteit van de toepassing van de wet en sancties kunnen opleggen. De samenstelling van de raad is veel ruimer. Het gaat om drie deskundigen met minstens vijf jaar beroepservaring in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie en pedagogie, drie deskundigen die worden aangesteld omwille van hun betrokkenheid bij het belang van de gezinnen en kinderen, twee magistraten, die bij voorkeur zijn gespecialiseerd in mediarecht of jeugdrecht, en één persoon die minstens vijf jaar een wetenschappelijk of onderwijzend ambt in de pers en communicatie heeft bekleed aan een universiteit.

De samenstelling van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad verschilt dus essentieel van die van het commissariaat, dat de wetgeving louter administratief kan beoordelen. De raad wordt samengesteld volgens artikel 78 en berust op een ethische beoordeling van een aantal programma's. De regering dient de ontwerpen van decreet eerst ter advies aan de Vlaamse Mediaraad over te maken. De voorstellen van decreet dienen niet te worden voorgelegd. Dit voorstel van decreet werd in de bevoegde commissie besproken en op eigen initiatief van de parlementsleden ingediend.

Van Rompuy

Ik herhaal dat er een wezenlijk verschil bestaat met het Vlaams Commissariaat voor de Media. Het gaat evenmin op om de Vlaamse Geschillenraad in eerste kamer over deze zaak te laten beslissen. De heer Coremans zegt terecht dat het over iets totaal anders gaat. De samenstelling van de raad is veel ruimer, waardoor ze veel beter in staat is om een oordeel te vellen. Het Vlaams Parlement duidt de leden van de raad aan. Het parlement is toch geschikt om de verschillende maatschappelijke stromingen te vertegenwoordigen bij het aanduiden van de negen leden van de raad ?

Ik ben absoluut niet van mening dat dit voorstel van decreet onrijp is. Het heeft een geschiedenis van twee jaar achter de rug en werd zeer grondig besproken in de bevoegde commissie. Op één of twee onthoudingen na bestond er een vrij ruime consensus over in de commissie. Men is dus zeker niet over een nacht ijs gegaan.

Mijnheer Denys, ik herhaal nogmaals dat het commissariaat uit drie magistraten bestaat die enkel moeten nagaan of de wet wordt gerespecteerd en sancties kunnen opleggen. Dit voorstel van decreet is gebaseerd op artikel 78. Deze wet behandelt een veel gevoeliger begrip : de geestelijke en lichamelijke integriteit van de programma's. Dit onderwerp situeert zich op het ethisch vlak. Het is aan regering noch parlement om daarover te oordelen, maar aan een door het parlement pluralistisch aangeduide raad. Dit is trouwens ook in Engeland het geval. De commissie voor Mediabeleid heeft haar besprekingen zelfs opgeschort om in Engeland te kijken hoe men te werk gaat. Op basis van die bevindingen werden de voorstellen geformuleerd.

Het is absoluut geen onrijp voorstel. Ik heb in de commissie een paar maal het woord genomen, onder meer inzake de samenstelling van de raad. Ik heb er gepleit voor een veel bredere basis, met leden die zowel wetenschappelijke, juridische als academische ervaring hebben. Daardoor zal het pluralisme worden benadrukt bij de beoordeling van de ethische aspecten. Sommigen zijn van oordeel dat dat geen taak van de samenleving is en dat dit volledig vrij moet zijn. We vergeten echter vaak wat in de samenleving is gebeurd. Drie jaar geleden schreeuwde men tijdens de witte mars dat er ten aanzien van kinderen een kader moest worden geschapen en dat er moest worden opgetreden tegen excessen. Het parlement heeft hier perfect op ingespeeld. Dit is de uiting van wat in de samenleving naar voren is gekomen. De beoordeling van de Mediaraad is verkeerd. Ze schat de filosofie van

het Commissariaat verkeerd in. Een geëigend orgaan biedt de beste waarborg om een oordeel te vellen over die delicate zaken. (*Applaus bij de CVP*)

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Voorstel tot verwijzing naar de commissie

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Voor alle duidelijkheid : de VLD is een liberale partij die houdt aan morele waarden. We zijn dus wel vragende partij om hier een kader te scheppen. De vraag is echter tweevoudig. Hoe moet het college dat een oordeel velt, worden samengesteld ? En waarin moet dat college worden geïntegreerd ? Moet dat in de Geschillenraad zijn of binnen de schoot van het Vlaams Commissariaat voor de Media ?

Ik ben het ermee eens dat het college uit meer moet bestaan dan de drie commissarissen van het Commissariaat. Ik vind wel dat het erin moet worden geïntegreerd. Dat brengt het spanningsveld tussen de legaliteitsbeoordeling en de ethische beoordeling samen. Daarom vraagt de VLD de verwijzing naar de commissie, met de bedoeling tot een consensus te komen.

De voorzitter : De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst : De omgeving is afgezet en daardoor heb ik niet de hele discussie kunnen volgen.

We hebben twee tot drie jaar zorgvuldig de stappen voorbereid naar een voorstel van wijziging van het decreet. Dit is weloverwogen gebeurd. Het is een erg delicaat thema. We zitten met de Kijk- en Luisterraad op de goede weg. Ik zie dus geen enkele reden om dit terug naar de commissie te verwijzen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Dan spreken we ons eerst bij zitten en opstaan uit over de verwijzing van het voorstel van decreet naar de bevoegde commissie.

De leden die voorstander zijn van de verwijzing naar de commissie, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Voorzitter

Het voorstel van decreet wordt niet naar de commissie verwezen.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Doomst houdende wijziging van de artikelen 78 en 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, wordt aan artikel 78, § 1, een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De bepalingen van het eerste en het tweede lid van deze paragraaf gelden ook voor aankondigingen van programma's uitgezonden door omroepen van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap."

– *Aangenomen.*

Artikel 3

In artikel 78, § 3, van dezelfde decreten wordt het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering kan het doorgeven van een programma schorsen hetzij op voorstel van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor radio en televisie wanneer dit een duidelijke, belangrijke en ernstige inbreuk vormt op de bepalingen van § 1, eerste of tweede lid, hetzij op voorstel van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie wanneer dit een duidelijke, belangrijke en ernstige inbreuk vormt op § 2 en wanneer de betrokken omroep in

de voorgaande 12 maanden al ten minste tweemaal een inbreuk gepleegd heeft op dezelfde bepalingen."

– *Aangenomen.*

Artikel 4

In titel IV, hoofdstuk II, van dezelfde decreten wordt afdeling 1, bestaande uit artikel 79, gewijzigd door de decreten van 2 april 1996 en 29 april 1997, opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

In titel IV, hoofdstuk II, afdeling 2, van dezelfde decreten wordt onderafdeling 5bis, bestaande uit artikel 92bis, ingevoerd door het decreet van 17 december 1997, opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

In titel IV, hoofdstuk II, van dezelfde decreten wordt een afdeling 4bis, bestaande uit een artikel 98bis, ingevoerd, die luidt als volgt :

"AFDELING 4bis

Informatie en medewerking

Artikel 98bis

De leden van het Vlaams Commissariaat voor de Media, de voorzitter van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie, de voorzitter van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor radio en televisie en de daartoe door de Vlaamse regering aangewezen personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zijn bevoegd inlichtingen en documenten te vragen van omroepen van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap, voorzover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

Iedere omroep van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap is verplicht om medewerking te verle-

Voorzitter

nen aan het Vlaams Commissariaat voor de Media, de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie en de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor radio en televisie bij de uitoefening van hun bevoegdheden.

Iedere omroep van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap is verplicht om een kopie van al zijn programma's te bewaren twee maanden te beginnen vanaf de datum van uitzending, en die op de eerste vraag ter beschikking te stellen van het Vlaams Commissariaat voor de Media, de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie en de Vlaamse Kijk-en Luisterraad voor radio en televisie."

– *Aangenomen.*

Artikel 7

In artikel 116ter, § 1, 1°, van dezelfde decreten worden de woorden "en 79" vervangen door ", 116octies decies en 116 nonies decies".

– *Aangenomen.*

Artikel 8

In dezelfde decreten wordt een titel Vquater, bestaande uit een artikel 116octies decies, ingevoegd, die luidt als volgt :

"TITEL Vquater

De Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie

Artikel 116octies decies

§ 1. Er wordt voor de gehele Vlaamse Gemeenschap een Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie ingesteld, hierna "de Geschillenraad " te noemen, die uitspraak doet over individuele betwistingen gerezen naar aanleiding van de toepassing van de artikelen 23, § 1, 32, 8°, 53, 9° en 14°, 74 en 78, § 2.

§ 2. Eenieder die blijkt geeft van een benadeling of een belang kan op straffe van onontvankelijkheid uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending van het programma, een betwisting aan-

hangig maken bij de voorzitter van de Geschillenraad via een aangetekend verzonden verzoekschrift.

§ 3. Na het horen van de partijen, doet de Geschillenraad uitspraak binnen 60 dagen na ontvangst van het verzoekschrift. De uitspraak wordt onmiddellijk meegedeeld aan het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering.

§ 4. In geval van gegrondheid van het verzoek kan de Geschillenraad aan een omroep van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap :

1° een vermaning geven ;

2° de verplichting opleggen de uitspraak uit te zenden in de vorm en op het tijdstip door hem bepaald.

§ 5. Indien de Geschillenraad een duidelijke, belangrijke en ernstige inbreuk vaststelt op de bepalingen van artikel 78, § 2, kan de Geschillenraad ten aanzien van alle omroepen de schorsing voorstellen van het doorgeven van een programma overeenkomstig de bepalingen van artikel 78, § 3.

§ 6. De Geschillenraad is samengesteld uit 9 leden.

De leden van de Geschillenraad worden, voor de duur van 4 jaar, aangewezen door het Vlaams Parlement. Hun mandaat kan worden verlengd.

Om tot lid van de Geschillenraad te worden aangewezen moet men 35 jaar oud zijn en aan één van de volgende voorwaarden voldoen :

1° ten minste 10 jaar het ambt van magistrat in de rechtbanken en hoven of in de Raad van State hebben bekleed ;

2° ten minste 10 jaar een wetenschappelijk ambt of onderwijsambt in de Rechtswetenschappen of de Pers- en Communicatiewetenschappen aan een Vlaamse universiteit of aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs van het lange type hebben bekleed ;

3° ten minste 10 jaar werkzaam zijn als beroepsjournalist bij de schrijvende pers.

Voor de leden, die behoren tot de categorieën vermeld sub 2° en 3° van het vorige lid, is er onverenigbaarheid tussen het lidmaatschap van de Geschillenraad en een door verkiezing te begeven politiek mandaat of een functie of bestuursmandaat

Voorzitter

in een omroep, of een bestuursmandaat uitgeoefend in een pers-, advertentie- of reclamebedrijf.

§ 7. De Geschillenraad bepaalt zelf de nadere regels inzake procedure en werking, nadat hij uit zijn leden een voorzitter heeft verkozen.

De kredieten nodig voor de werking van de Geschillenraad worden bij wijze van dotatie door het Vlaams Parlement ter beschikking gesteld.

De Geschillenraad doet voor het uitvoeren van zijn taken een beroep op de personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die hier toe door de Vlaamse regering ter beschikking worden gesteld en aangewezen.

De zetel van de Geschillenraad is gevestigd in Brussel."

– *Aangenomen.*

Artikel 9

In dezelfde decreten wordt een titel Vquinquies, bestaande uit een artikel 116nonies decies, ingevoegd, die luidt als volgt :

"TITEL Vquinquies**De Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor radio en televisie****Artikel 116 nonies decies**

§ 1. Er wordt voor de gehele Vlaamse Gemeenschap een Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor radio en televisie ingesteld, hierna "de Kijk- en Luisterraad" te noemen. De Kijk- en Luisterraad doet uitspraak naar aanleiding van de toepassing van artikel 78, § 1, hetzij op eigen initiatief hetzij naar aanleiding van een klacht.

§ 2. Elke natuurlijke of rechtspersoon kan op straffe van onontvankelijkheid uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending van het programma, bij de Kijk- en Luisterraad een klacht indienen via een aangetekend verzonden verzoekschrift aan haar voorzitter. Indien de klacht kennelijk ongegrond is, geeft de voorzitter hiervan schrift-

telijk kennis aan de indiener binnen 30 dagen na de indiening van het verzoekschrift.

§ 3. Na het horen van de partijen doet de Kijk- en Luisterraad uitspraak binnen 60 dagen na ontvangst van het verzoekschrift of indien de raad handelt op eigen initiatief, binnen 60 dagen na de datum van de uitzending van het programma. De uitspraak wordt onmiddellijk megedeeld aan het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering.

§ 4. Indien de Kijk- en Luisterraad een overtreding op de bepalingen van artikel 78, § 1, vaststelt, dan kan de Kijk- en Luisterraad de volgende sancties opleggen aan een omroep van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap :

1° de waarschuwing met de vraag de overtreding stop te zetten ;

2° de verplichting de uitspraak van de Kijk- en Luisterraad uit te zenden op het tijdstip en de wijze te bepalen door de Kijk- en Luisterraad, op kosten van de in gebreke gestelde overtreder. Indien de uitspraak niet wordt uitgezonden op het tijdstip zoals voorzien, wordt van rechtswege een administratieve geldboete opgelegd zoals voorzien in 4° ;

3° de verplichte publicatie van de uitspraak in dag- en/ of weekbladen, op kosten van de in gebreke gestelde overtreder ;

4° het opleggen van een administratieve geldboete gaande van 50.000 frank tot 5.000.000 frank.

Indien aan de administratieve geldboete niet wordt voldaan, vaardigt de met invordering belaste ambtenaar een dwangbevel uit, dat wordt gevisieerd en uitvoerbaar verklaard door de voorzitter van de Kijk- en Luisterraad.

De kennisgeving van het dwangbevel gebeurt met een deurwaardersexploot met bevel tot betaling.

Het uitvoerbaar karakter van het dwangbevel en de tenuitvoerlegging ervan kan slechts worden gestuit met een met redenen omkleed verzet met dagvaarding. Dat verzet wordt bij exploot betekend aan de voorzitter van de Kijk- en Luisterraad.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschiedt met inachtneming van de bepaling van het vijfde deel van het Gerechtelijk Wetboek inzake bewarend beslag en middelen tot tenuitvoerlegging.

Voorzitter

§ 5. Indien de Kijk- en Luisterraad een duidelijke, belangrijke en ernstige inbreuk vaststelt op de bepalingen van artikel 78, § 1, eerste en tweede lid kan de raad ten aanzien van alle omroepen de schorsing voorstellen van het doorgeven van een programma overeenkomstig de bepalingen van artikel 78, § 3.

§ 6. De leden van de Kijk- en Luisterraad worden, voor de duur van vier jaar, aangewezen door het Vlaams Parlement. Hun mandaat kan worden verlengd.

De Kijk- en Luisterraad is samengesteld uit negen leden :

- 1° drie deskundigen met minstens vijf jaar beroepservaring in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie of pedagogie ;
- 2° drie deskundigen vanuit hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen en kinderen ;
- 3° twee magistraten, bij voorkeur gespecialiseerd in mediarecht of jeugdrecht, met minstens vijf jaar ervaring ;
- 4° één persoon die minstens vijf jaar een wetenschappelijk ambt of onderwijsambt in de Persen en Communicatiewetenschappen aan een Vlaamse universiteit of aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs van het lange type heeft bekleed.

Het lidmaatschap van de Kijk- en Luisterraad is onverenigbaar met een door verkiezing te begeven politiek mandaat of een functie of bestuursmandaat in een omroep, of een bestuursmandaat uitgeoefend in een pers-, advertentie- of reclamebedrijf.

§ 7. De Kijk- en Luisterraad bepaalt zelf de nadere regels inzake procedure en werking, nadat hij uit zijn leden een voorzitter heeft verkozen.

De kredieten nodig voor de werking van de Kijk- en Luisterraad worden bij wijze van dotatie door het Vlaams Parlement ter beschikking gesteld.

De Kijk- en Luisterraad doet voor het uitvoeren van zijn taken een beroep op personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die hiertoe door de Vlaamse regering ter beschikking worden gesteld en aangewezen.

De zetel van de Kijk- en Luisterraad is gevestigd in Brussel." .

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren
– 988 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Van Hecke, de heren Keulen, Stassen en Dehandschutter houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandebussche, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, dames en heren, de fondswerking in de verschillende kunstensectoren is al jaren een voorwerp van discussie, zowel binnen de sector als bij de bevoorrechte waarnemers, de vakpers, en de beleidsmensen. Het voor velen lichtend voorbeeld van Nederland in de vorm van stichtingen is hier zeker niet vreemd aan. De initiële vraag tot oprichting van een dergelijk fonds vanuit de sector dateert al van 1989 en had tot doel een gezamenlijk Vlaams-Nederlands fonds op te richten om het letterenbeleid in Nederland en Vlaanderen op elkaar af te stemmen.

Vanuit de koelkast, of moeten we diepvries zeggen, werd het voorstel door mevrouw Lindekens terug onder de aandacht gebracht. Vaag verwijzend naar het Nederlands voorbeeld doch binnen het bestaand wettelijk vennootschapskader werd een VZW-vorm voorgesteld. Het fonds zou met een

Van Hecke

ruime autonomie het letterenbeleid in Vlaanderen sturen. Na een grondig advies van de Raad van State en een zeer constructieve samenwerking over de grenzen van meerderheid en oppositie heen mag het resultaat worden gezien. Vandaag houden we inderdaad het eerste fonds met een eigen structuur en een duidelijke opdrachtsomschrijving boven de doopvont.

De structuur is doorzichtig en heeft een beheersmatig en een artistiek onderdeel. Beheersmatig wordt het fonds bestuurd door een fondsbestuur dat na advisering door de Raad van de Kunsten binnen de Raad van Cultuur wordt benoemd door de regering. Een rotatie van de leden wordt ingeschreven om verstarring te voorkomen. Dit fondsbestuur wordt begeleid door een directeur en een aantal personeelsleden. Ook een vertegenwoordiger van de regering heeft met schorsingsbevoegdheid zitting in het fondsbestuur.

De artistieke afdeling bestaat uit een raad van deskundigen, benoemd door het fondsbestuur, die de verantwoordelijkheid neemt voor de subsidieverdeling, hierin geadviseerd door zes bijzondere adviescommissies, die elk voor een bepaald deel van het letterendomein op deskundige wijze de beslissingen voorbereiden. Deze werkwijze kadert in het beleid van deze regering om tot een objectievere subsidiëring van de kunsten te komen. Zowel in de samenstelling van het Fondsbestuur als van de Raad van Deskundigen werd in het voorstel van decreet gewaakt over een duidelijke spreiding van de mandaten over de verschillende sectoren binnen de literaire wereld. Zelfs voor wie de debatten niet heeft gevolgd, wil deze korte inleiding inzicht geven in de nieuwe structuur. Men heeft een sui-generisvennootschap geconcipieerd, die beantwoordt aan de noden en zorgen van zo een fonds.

Naast de doorzichtige structuur werd ook zorg gedragen voor een duidelijke en afgebakende opdrachtsomschrijving. De regering delegeert haar subsidiëringstaak aan het Vlaams Fonds voor de Letteren, niets minder, maar ook niets meer. Het voeren van een totaal letterenbeleid blijft exclusief behoren tot de kerntaak van de regering. In het voorstel werd dit als volgt omschreven. 'Een beheersovereenkomst legt op een klare manier de wederzijdse rechten en plichten vast. In de beleidsnota bij de aanvang van een zittingsperiode stelt de regering de beleidsvisie en de krachtlijnen van het letterenbeleid vast. Via een meerjarenplan dat een periode van vijf jaar omvat, geeft het fonds aan op welke manier zij de doelstellingen van dit beleid

zal uitvoeren. Een jaarlijks actieplan, gekoppeld aan een begroting, concretiseert dit meerjarenplan. Via de jaarverslagen en de rekeningen kan de regering de uitvoering controleren'.

De indieners van het decreet hebben ten slotte een zeer ruime autonomie gegeven aan de raad van deskundigen inzake de artistieke appreciatie van de dossiers. Veel aandacht werd geschonken aan transparantie in de behandeling van de subsidieaanvragen met ruimte voor de rechten van de aanvrager, zowel bij de artistieke beoordeling als bij de correcte procedurele en formele behandeling.

De initiatiefnemers hebben aldus gepoogd het kader te scheppen voor een dynamische en flexibele werking van een fonds dat, door kort in te spelen op de nieuwste ontwikkelingen, de creativiteit in de Vlaamse literaire wereld mee kan stimuleren. Aan de personen die hierbij verantwoordelijkheid willen opnemen, wordt met veel vertrouwen dit deel van het letterenbeleid toevertrouwd. We hopen dat zij onze hoge verwachtingen met veel inzet zullen inlossen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de filosofie van het voorstel wordt uitstekend verwoord in het verslag. Mevrouw Van Hecke heeft duidelijk naar voren gebracht wat ons heeft bewogen en geïnspireerd.

Ik ben ervan overtuigd dat ik de tolk ben van de leden van de werkgroep ad hoc wanneer ik zeg dat we blij en tevreden kunnen zijn dat we vandaag de zaken tot een goed einde brengen. Aanvankelijk twijfelden we hieraan. Het gaat immers om een project waarin heel wat energie werd gestoken. Ik wens dan ook een pluim te geven aan de initiatiefneemster, mevrouw Lindekens, en aan mevrouw Van Hecke, die ervoor zorgde dat juridisch alles in de juiste plooi viel.

Het is belangrijk dat een cultuur van afstandelijk beheer wordt geïntroduceerd. Voor u, mijnheer de minister, en voor de bevoegde administratie is dit nieuw, maar tegelijkertijd ook een uitdaging. Het fonds op zich zal geen goede literatuur opleveren, maar het scheidt wel de voorwaarden om mensen te stimuleren.

Dit voorstel mag geen eindpunt vormen : de uiteindelijke ambitie moet de oprichting zijn van een gezamenlijk Vlaams-Nederlands Fonds voor de Letteren. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de linkerzijde lijkt meer geïnteresseerd in de literatuurontwikkeling van Vlaanderen dan de rechterzijde. U mag de afwezigheid van mijn fractie echter niet zien als een oppositie.

Men heeft me, in naam van de eeuwige democratie, niet de gelegenheid gegeven dit voorstel mee te ondertekenen. De Vlaams-nationalisten hadden nochtans een interessante bijdrage kunnen leveren aan dit debat. Aangezien we werden uitgesloten, zie ik me verplicht dit hier te doen. Vooraf wens ik wel te benadrukken dat we het voorstel zullen goedkeuren.

Het ding lijdt aan eenzelfde kwaal als het vorige voorstel : er worden niet minder dan tien commissies of adviesraden opgericht. Als de Nederlandse samenwerking heeft gewerkt, is dat de Nederlandse Raad voor Letteren, die al dertig jaar functioneert. In die commissie wordt aan Groot-Nederlandse aanschouwing van de letterkunde gedaan. Wanneer men ziet wat in formeel gesproken een vreemd land voor Vlamingen werd gedaan, heeft men redenen om het probleem vanuit een Groot-Nederlandse invalshoek te benaderen. Geen enkele zuivere Belgicist zou ongelukkig zijn omdat men op literair gebied een gemeenschappelijke instelling opricht om iets positiefs maar ook gevaarlijks te ondernemen. Het gaat over de financiering van werken die nog niet bestaan. Men stapt zo af van de oude werkwijze, waarbij men prijzen aanbrengt op werken die aan een aantal maatschappelijke criteria voldoen.

Ik bedank de linkerzijde voor haar behoorlijke aanwezigheid tijdens dit debat, met het citeren van enkele van haar voormannen. De enige reden waarom we ons op technisch vlak distantiëren van een Groot-Nederlandse benadering van de Nederlandse letterkunde, is de achterstelling van de Vlaamse lezer ten opzichte van de Nederlandse lezer. Die achterstelling is te wijten aan historische redenen, die te maken hebben met de Belgische context. Als ik tot uw gremium behoorde, had ik u dat zeker gezegd. U hebt het huzarenstukje uitgethaald om het niet over de lezers te hebben.

De lezer moet meer hulp en erkenning krijgen dan de auteur. De auteur neemt het initiatief om zich in het strijdperk te gooien, maar de lezer heeft een grote achterstand in te halen. Sta me toe om eerst een niet-socialist te citeren. De Griekse dichter Agathon zei : 'De goden zijn niet oppermachtig,

want ze kunnen het verleden niet uitwissen.' Dit formidabele gezegde is een van de weinige zaken die ik van de Grieken heb onthouden. Ook op het onderwerp dat ons hier bezighoudt, kan men dat toepassen. De Vlaamse lezer werd eigenlijk een hele eeuw ontnomen.

Minister Luc Martens : Ik ben niet ongevoelig voor uw pleidooi voor de lezer. Maar men moet een onderscheid maken tussen de taken van het Vlaams Fonds en zaken zoals de leesbevordering, die nog altijd tot de bevoegdheid van de administratie behoren. We verliezen dat aspect niet uit het oog. In het verslag hebben we het daar trouwens eventjes over.

De heer Emiel Verrijken : Ik begrijp wat u bedoelt. Maar het is belangrijk te zeggen dat de culturele achterstand die Vlaanderen in de negentiende en een gedeelte van de twintigste eeuw heeft opgelopen, vandaag een totaalaanpak vereist. Zowel het bevorderen van het schrijven als de leesbevordering moeten worden georganiseerd. We hebben een enorme achterstand ten opzichte van Nederland in te halen : het verleden kan niet worden uitgewist.

In de negentiende eeuw hebben Vlaamse kunstenaars als Conscience veel gerealiseerd. De oplagen van de werken van Conscience waren groot. Maar in het algemeen waren de oplagen klein. Denk maar aan het werk van de gezusters Loveling. Dat heeft te maken met de economische armoede van het Vlaamse volk. Tot aan de eerste wereldoorlog verdiende een landarbeider een gouden frank per dag. De meeste Vlaamse arbeiders waren land- of textielarbeider. De Waalse arbeiders waren toen de best betaalde van de wereld. Wallonië was een zeer ontwikkeld land. De Waalse arbeiders verdienden vier gouden franken per dag.

Dat is de grondslag van mijn betoog om te stellen dat aan Vlaanderen op cultureel gebied de negentiende eeuw werd ontnomen. Enkele heldhaftige figuren als Conscience zijn weggedrukt door belangrijke franskiljonse letterkundigen, door figuren die een wereldniveau hebben bereikt. Een volk kan deze zogenaamde leiders niet missen, ook niet op cultureel vlak. De literatuur van de negentiende eeuw is een literatuur van de bourgeoisie, met inbegrip van Dostojevski. Deze lezende klasse stond in scherp contrast tot de klasse die daartoe niet over de middelen beschikte. Ook Verhaeren, Elskamp en Maeterlinck, die in 1920 de Nobelprijs heeft gehaald – waarschijnlijk naar aanleiding van de Belgische overwinning in 1918 – behoorden daartoe.

Verrijken

Ook vandaag nog wordt een franskiljons Antwerpenaar, wiens naam ik niet zal noemen, voor de Vlaamse televisie in het Frans geïnterviewd, zeggend omdat hij het Nederlands niet machtig is. Deze karikatuur, die de Vlaamse lezer uit de negentiende eeuw tot een zeer ongelukkig figuur heeft gemaakt, duurt dus voort.

De grote socialist Jaurès, die zijn leven heeft gegeven in een weliswaar mislukte poging om de waanzin van de Eerste Wereldoorlog te beletten heeft ooit gezegd: 'Une langue qu'on n'enseigne pas, est une langue qu'on tue.' Dit was tijdens de negentiende eeuw en ook later nog de constante politiek van het Vlaamse regime. De repressie heeft ook een literair aspect gehad met als bedoeling de Vlaamse intelligentsia voor altijd uit te sluiten. Bij het begin van de repressie zaten alle toonaangevende Vlaamse schrijvers in een of andere Belgische gevangenis. Alleen Toussaint Van Boelaere, waarschijnlijk uw bevoorrechte auteur, kwam op elk Belgisch proces van literatuur getuigen dat zijn torenhoog betere collega's allemaal heel Duitsgezind waren geweest. Als goede Belg zou u dit fonds het Van Boelaere-fonds moeten noemen en als straf zou men u moeten verplichten zijn volledige werk te lezen.

Veel belangrijker echter is het feit dat uit de verdrukke Nederlandse letterkunde een bewustzijn is ontstaan waardoor de Vlaamse taal in Vlaanderen is blijven bestaan, ondanks alle waarschijnlijkheden en de enorme financiële en economische markt van het Belgisch systeem. De wijste opmerking die van mij een anti-Belgische flamingant heeft gemaakt is afkomstig van de grote sociaal-democratische leider August Bebel: 'De pre-revolutionaire situatie in Europa is het duidelijkst aanwezig in Vlaanderen waar de bezittende klasse Frans spreekt en de verdrukke klasse Vlaamse dialecten spreekt.' Het is spijtig dat uw leider Anseele deze uitspraak niet tot de zijne heeft gemaakt. Hij heeft nochtans, in dezelfde lijn, een zeer interessant rijmpje gemaakt: 'Wanneer Adam ploegde en Eva spon, waar was dan de baron?' Die baron is er nog altijd, op enkele honderden meters van hier. Het Waals-Frans en het Brussels-Waals grootkapitaal zijn nog altijd aanwezig. Adam ploegde, en Eva spon, maar de baron is nog altijd aanwezig. Dat is een verdrukkend element.

Daarom moeten de Vlaamse lezers, veel meer dan de Vlaamse schrijvers, worden beschermd. Die bescherming moet heel ver gaan. Ik wil niet hard zijn,

maar uiteindelijk strekt dit voorstel van decreet ertoe dat mensen die daar niet toe komen, zich op de markt kunnen waarmaken. Op dit ogenblik is Vlaanderen een rijk stukje Europa. Het voorstel van decreet is een aanmoediging voor mensen die klaarblijkelijk een product – als ik het zo mag noemen – op de markt brengen dat niet goed genoeg is om hen een economisch aanvaardbaar leven te laten leiden.

Ik ben hier het oppositielid van dienst, want ik weet dat dit voorstel zal worden goedgekeurd. Het zal zeker een goed element zijn, maar ik vind het verkeerd dat de lezers hier niet aanwezig zijn. Ik weet wel dat er een literaire vereniging aanwezig is, maar dat zijn mensen die dichtbij de auteurs staan. U weet wel wat ik bedoel. Ze discussiëren met auteurs en worden vaak ook zelf auteur.

We konden veel leren van de Nederlandse uiteenzetting. Die mensen kwamen helemaal niet met een Hollandse superioriteit, maar met een voldragen instelling die al dertig jaar werkt in Nederland, en ook ten voordele van Vlaanderen. Ik vind hun verhouding sympathiek. Ze maakten een aantal opmerkingen die ik hier niet terugvind. U bezondigt zich er ook aan geen enkele absolute beginnening aan te moedigen op het niveau van het middelbaar onderwijs. Een Nederlander met een heel ingewikkelde Nederlandse naam zei ons dat vierentwintig jaar volgens hem de minimumleeftijd moest zijn om een subsidie te krijgen. Daarom ben ik hier beroepsoppositielid geworden. Wat doet men dan met Rimbaud, die op achttien jaar 'Le bateau ivre' schreef? Ik neem het die Nederlander niet kwalijk, maar hij vond die Rimbaud niet terug in zijn literaire wetenschap.

U doet eigenlijk een beetje hetzelfde. We hebben misschien een kleine Rimbaud gemist. Persoonlijk vond ik die Jotie t'Hooft een uiterst interessant figuur. Hij is heel jong van ons weggegaan om redenen die ik hier niet moet bespreken. Hij heeft de beslissing om een einde aan zijn leven te maken wellicht zelf genomen ofwel werd ze hem opgedrongen. Dat was onze Rimbaud. Deze tekst biedt niet de mogelijkheid om een eerste aanmoediging te geven aan een Jotie t'Hooft. Men moet jongeren aanmoedigen vooraleer men ze een prijs geeft, anders bederft men hen. Op achttien, negentien jaar ging Rimbaud een volledig stupide leven leiden, en na zijn twintigste jaar heeft hij niets meer geschreven.

In het keurslijf van uw administratieve beschouwingen en uw tien commissies vindt u geen plaats

Verrijken

om een ontluikend en volledig onbekend talent aan te moedigen. Voor de meer bekenden, die meer kansen hebben gekregen, ouder zijn en geschreven hebben, zijn er talrijke prijzen. Als er prijzen moeten bijkomen, zullen we die enkele miljoenen met veel plezier goedkeuren. Het gaat hier voornamelijk om een gemiste kans om totaal onbekende, ontluikende adolescenten te beoordelen met een zeer welwillende benadering. In andere landen konden sommige jonge auteurs werkelijk starten dankzij dergelijke aanmoedigingen.

In het formalisme van uw voorstel vind ik dit niet terug. Het is misschien voor verbetering vatbaar. Men moet de mensen ontdekken vooraleer ze tot literaire ontplooiing komen, zelfs in het onderwijs. Dat zou heel veel kunnen betekenen. Een aantal mensen die jarenlang aan literatuur doen, slagen er niet in om daar hun levensbestaan van te maken, niettegenstaande ze voor twintig miljoen van de rijkste Europeanen schrijven – om even platvloers over geld te spreken. Het spijt me voor hen. Elke beschaving kent hoogtes en laagtes, maar misschien komt dat wel omdat de populaire schrijvers in Vlaanderen zich momenteel meer met zeer populaire dingen bezighouden zoals tijdschriften en magazines. Dat is natuurlijk ook respectabel.

U moedigt hier eigenlijk mensen aan die reeds de kans hadden om zich waar te maken en u richt zich in geen enkel aspect tot de zeer zwakken, die mijn partij interesseren. Het gaat hier over de lezer, over het probleem van de boekenprijs en van boekenclubs. Dit overstijgt wel dit debat, maar het hangt er toch mee samen. Wij hebben daar een opinie over, die u zult kunnen lezen in ons programma, dat zich veeleer tot de lezer dan tot de auteur richt.

Wie me ook na aan het hart ligt zijn de zeer jonge, beginnende schrijvers, die maar al te gemakkelijk worden ontmoedigd. Zo ken ik iemand in mijn onmiddellijke omgeving die op zestienjarig leeftijd totaal werd ontmoedigd door een teveel aan discipline en door de autoritaire opvoeding die mijn generatie heeft getekend.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer Verrijken, ik weet niet goed waarover u het hebt. Het voorstel van decreet voorziet immers in stimuleringsbeurzen : dit zijn eenmalige subsidies die worden toegekend aan een beloftevolle en vernieuwende auteur of vertaler die aan het begin van zijn of haar pro-

fessionele ontwikkeling staat. Hier wordt geen enkele leeftijdsbeperking opgelegd.

De heer Emiel Verrijken : Ik heb u niet verweten een leeftijdsbeperking te hebben opgelegd. Ik heb dat Nederland verweten, want daar wordt de grens op 24 jaar gelegd.

Ik maak slechts de opmerking dat er voorgaande literaire prestaties worden vereist, willen mensen de voorrechten in het decreet genieten. Er wordt gewag gemaakt van voorgaande ingezonden werken, de literaire kwaliteit van het werk en het gepresterde literaire werk.

Mevrouw Kathy Lindekens : Dat geldt niet voor de stimuleringsbeurzen.

De heer Emiel Verrijken : Neen, daar hebt u het over de literaire waarde van het werk, maar misschien is het werk nog niet geschapen. Voor mij kan een opstel voldoende zijn om 10.000 of 20.000 frank te geven aan een jong talent. Ik pleit hier inderdaad voor net ontluikende, zwakke talenten. De steun voor hen vind ik nergens terug.

Er is een belangrijk aspect dat we niet uit het oog mogen verliezen, namelijk dat de Vlaamse lezer een achterstand heeft in te halen. Aan het wegwerken daarvan moet geld worden besteed : voor de overheid bestaat er geen ander middel om dit te bereiken. Nemen we het voorbeeld van de verfransing van Vlaanderen na de Belgische mitterij. Daardoor zijn we een verminkt volk, een volk dat anderhalve eeuw een leiding heeft moeten ontberen. Nemen we het probleem van Brussel : dat werd uitsluitend geschapen door het Belgische systeem. Men heeft ons Brussel afgenomen, die mooie Brabantse stad die minder was verfranst dan Maastricht. In 1830 was Maastricht de meest verfranst stad van de Nederlanden. Brussel was bevolkt met Vlamingen die tot deze en de vorige generatie werden verfranst. Ik herinner me dat uit mijn jeugd : als men in Brussel een vrij beroep ging uitoefenen, ambtenaar werd of wat ook ging doen dat werd vereist door een centralistische staat in een hoofdstad, dan werd de volgende generatie onvermijdelijk verfranst. De voorbeelden daarvan zijn legio. Dat zijn allemaal mensen en levens die voor ons verloren zijn.

Die mensen moeten terug Vlaming worden. De beste wijze waarop men hen terug kan leiden naar de Vlaamse cultuur, is door ze te overspoelen met goedkope of zelfs gratis boeken. Daar zijn honderden middelen voor. Ik had deze benadering verkozen boven het helpen van schrijvers die financieel

Verrijken

niet aan hun trekken zijn gekomen. Dat kan weliswaar een stimulans zijn, maar het kan ook een karikatuur worden.

Ik wil eindigen met het droevige voorbeeld van Nederland op het gebied van de beeldende kunst. Dat was een karikatuur voor de hele wereld, en ik hoop dat we niet dezelfde weg opgaan. Het is eigenlijk moeilijker om totaal zonder talent wat te kladderen dan om een totaal idioot boekje te schrijven. Dat laatste kunnen we allemaal.

De voorzitter van die Nederlandse commissie zei het volgende. Er zijn in Nederland één miljoen mensen met een literaire roeping. Daarvan zijn er 30.000 schrijvers, waarvan er 3.000 in geslaagd zijn om te worden gepubliceerd. Natuurlijk zijn er nog altijd geen miljoen zogenaamde beeldende kunstenaars. In Nederland moest men enorme silo's bouwen om al die kunstwerken in te stoppen. Er werden immers miljoenen 'kunstwerken' geschapen. De meesten van die beeldende kunstenaars hadden absoluut geen talent. Ze kregen dan ook geen prijzen, maar ze kregen wel aanmoediging. Volgens mij moet aanmoediging beperkt blijven tot de jongste en de zwakste schrijvers. In dat verband verwijs ik nog eens naar Jotie t'Hooft. Die had een enorm talent, maar hij werd door het leven verpletterd. Als ik dit decreet een naam zou geven, zou ik het dan ook het t'Hooft-decreet noemen.

Ik heb wat gemord omdat ik er niet bij was, en omdat we iets hadden kunnen bijdragen. Over het 'cordon sanitaire' wil ik nog het volgende zeggen. August Bebel heeft twee boeken geschreven die zeer actueel zijn voor Vlaanderen. Zo heeft hij het boek geschreven 'Sozialismus und Christentum'. Een ander boek was 'Sozialismus und Frau'. Die boeken zijn nog altijd actueel. Collega's, we zullen dit voorstel van decreet goedkeuren, maar we zijn wel enigszins ontstemd en teleurgesteld.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens (Op de tribune) : 'Dichters zijn kinderen die hun zandgebakjes tonen aan de onverschillige volwassene. Deze kijkt er even naar, knikt quasi-bemoedigend, maar in zijn blik leest het kind : 'Ik kan er niet van eten.' Maar de volgende dag staan er nieuwe gebakjes klaar ; tot ook het kind volwassen is, en eindelijk een echte pasteibakker wordt, en waar krijgt voor zijn geld.' Dit is een dagboeknotitie uit 1981 van een nog jonge Leonard Nolens.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, morgen zullen we, hoor ik, unaniem het voorstel van decreet goedkeuren inzake de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren. Vanaf januari 2000 zal dan 35 jaar na Nederland ook in Vlaanderen een autonoom letterenfonds de subsidies uitkeren aan auteurs of vertalers. Na heel veel geduld worden zandtaartjes dus toch eetbaar, en luchtkastelen werkelijkheid.

De gemiddelde schrijver was hier al een beetje moedeloos geworden. Ook in Vlaanderen is het debat over een geregelde subsidie voor literair-creatief werk al meer dan twintig jaar bezig, steeds weer op gang getrokken door mensen als Clara Haesaert, Monika Van Paemel, de voorzitter van Pen-Vlaanderen, en Dirk Van Bastelaere, de toenmalige voorzitter van de ter ziele gegane Vereniging voor Auteurs en Vertalers.

De literaire wereld verweet de politiek een gebrek aan respect voor het schrijversvak en een soms politieke inkleuring van de rechtstreekse subsidies. Zo droegen volgens hen vroegere beslissingen van de opeenvolgende ministers van Cultuur, die zonder cultuurpolitieke verklaring afweken van het advies van de experts in de Commissie Letteren, een zweem van partijdigheid mee. Ook bij de samenstelling van de adviescommissie, volgens het Cultuurpact, werd in het verleden al eens meer naar kleur dan naar kennis gekeken door de partijen die vertegenwoordigers moesten aanwijzen. Ook met de communicatie tussen de adviescommissies, de overheid en het literaire veld liep het niet altijd even vlot.

De omslachtige administratieve procedure is een ander probleem dat de Vlaamse schrijvers tot op vandaag als pijnlijk ervaren. Als het wat tegenzit, kan de uitbetaling van subsidies vele maanden op zich laten wachten ; in 1995 was dat blijkbaar ruim zeven maanden na het advies van de commissie. In het geval dat Dirk Van Bastelaere vier jaar geleden aankloeg, kwamen een ministerwissel en de verhuizing van de administratie Letteren immers bovenop de normale vertragingen bij het ministerie, het kabinet en de inspectie van Financiën.

Om al deze redenen duwen de Vlaamse auteurs dus al ruim twintig jaar aan de kar van een Vlaams, autonoom letterenfonds. Hoewel er tegenwoordig wellicht meer boeken verschijnen dan ooit, en hoewel er nooit zoveel werd gelezen als nu, blijft het beroep van schrijver en uitgever een precaire zaak. Vaak staan de door de schrijver en uitgever geïnvesteerde moeite, tijd en geld immers niet in verhouding tot de opbrengst. In het huidig marktsys-

Lindekens

teem van vraag en aanbod waarin verkoopcijfers altijd het laatste woord hebben, betekent dit bestaansonzekerheid voor alle betrokkenen.

Bovendien doet het plechtig aura dat rond dichters en schrijvers hangt, ons vaak vergeten dat de realiteit minder idyllisch is dan we ons graag voorstellen. Schrijven is meer dan een kwestie van inspiratie. Ik citeer nog eens Leonard Nolens : 'Iedere schrijver die deze naam waardig is, weet dat schrijven niet kan en dat hij telkens opnieuw de onmogelijkheid moet doorbreken. Zonder dat besef is er geen risico meer en dus geen tekst. Dan wordt schrijven banaal gemakkelijk. Geen enkele schrijver drukt zich moeiteloos uit. Als hij niet bezeten is door het mateloze van zijn onderneming, mag hij zich geen schrijver noemen.'

Het schrijverschap is een door jaren volharding en oefening gerijpt vak, een ambacht dat dagen en nachten door mensen met een uitzonderlijk talent wordt beoefend en dat om overpeinzing, innerlijke spanning en veel zweet gaat. Schrijven kost tijd, zeer veel tijd. Het is geen hobby, maar, zoals Monika Van Paemel uitdrukte tijdens de hoorzitting, een volwaardig vak.

Van de verkoop van zijn boeken alleen kan een auteur in de meeste gevallen niet leven, zeker niet als het om moeilijker proza of poëzie gaat. De overheid moet dan ook bijspringen met subsidies. Die ondersteuning is cruciaal, zeker voor de Nederlandstalige schrijver wiens afzetmarkt erg klein is. Zonder deze steun is het voor Nederlandstalige auteurs wellicht onmogelijk om dit voor onze cultuur zo belangrijke vak fulltime te blijven beoefenen, vooral ook omdat er voor het scheppen van kunst in Vlaanderen een combinatie van problemen is.

Zo is het ontbreken van een vaste boekenprijs en van het leenrecht al decennia lang een doorn in het oog van schrijvend Vlaanderen. Bovendien hebben auteurs, net als andere scheppende kunstenaars, nog steeds geen fiscaal statuut dat hen toelaat de blutsen met de builen op te vangen. Ze worden voor een redelijk goed verkopend boek de daaropvolgende jaren zwaar gestraft door allerlei onrealistische berekeningen.

Het wordt hen ook allemaal zo moeilijk gemaakt. Zo las ik afgelopen week op aanraden van een vriend in een oud nummer van het NWT een hilarische reeks brieven die Tom Lanoye tussen 1983 en 1985 schreef, 'Brieven aan Karel P.' de toenmalige minister van Cultuur. Het was een kafkaïaanse

correspondentie over het toekennen van een honorarium voor een lezing die hij voor het PEN-centrum had gehouden. Het bleek dat Lanoye als zelfstandige bijvoorbeeld milieubelasting moest betalen, en dat hij daarvoor de door hem gebruikte 'nuttige bedrijfsoppervlakte' moest opgeven. In 1985 was dat 2,75 m², de oppervlakte van zijn bureau. In 1986 was het nog maar 1,53 m², wat volgens NWT-hoofdredacteur Herman de Coninck absoluut beneden het wettelijk bureauminimum was.

Om maar te zeggen : we moeten in Vlaanderen hard werken aan respect voor de kunsten en voor het schrijverschap in het bijzonder. We moeten zuinig omspringen met de tijd en de energie van mensen die talent hebben en bereid zijn stil te staan bij de dingen, erover na te denken – heel lang als het moet – en er iets over op papier te zetten dat mooi is, of hekelt, of ons pakt in onze eigen innerlijke tegenspraken.

Door de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren willen we een degelijk en hedendaags instrument aanbieden om een aantal van de bestaande problemen op te lossen. We willen structurele garanties bieden voor een kwaliteitsvolle ondersteuning van de Nederlandstalige literatuur en tevens de sociaal-economische positie van auteurs en vertalers verbeteren.

Het VFL is een fonds met rechtspersoonlijkheid dat de subsidies voor de letteren autonoom toekent, zij het steeds onder de politieke verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering. Net zoals in Nederland wordt met de regering een beheersovereenkomst afgesloten bij het begin van elke regeerperiode. Die beheersovereenkomst, die aan het Vlaams Parlement en aan de Raad voor de Kunsten ter bespreking wordt voorgelegd, dient samen met de beleidsnota van de minister als leidraad voor het meerjarenplan en de jaarlijkse actieplannen van het VFL.

Voor de structuur hebben we wat moeten zoeken en tasten in de beschikbare wetgeving. Vermits de Nederlandse stichting als juridische vorm in ons land niet bestaat, zijn we op een bepaald ogenblik ons heil gaan zoeken in de VZW-structuur. Die werd echter terecht door alle sprekers in de hoorzitting te zwaar bevonden. De Raad van State heeft ons de mogelijkheid geboden van een model sui generis, zodat we uiteindelijk tot een vergelijkbare structuur konden komen als die van de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren. Wel worden in het VFL de inhoudelijke beslissingen over persoonlijke dossiers door de Raad van Deskundigen

Lindekens

genomen. In Nederland gebeurt dat door het bestuur zelf.

We hebben, net zoals onze noorderburen, geopteerd voor een niet te uitgebreid bestuur van negen mensen, waardoor een efficiënte werking van het fonds wordt gegarandeerd en het voor iedereen duidelijk is wie precies verantwoordelijk is voor het fonds. Dat draagt bij tot laagdrempeligheid, responsabilisering en transparantie. In het bestuur zetelt tevens een waarnemend vertegenwoordiger van de Vlaamse regering die de conformiteit met de beheersovereenkomsten en het decreet in de gaten houdt. De voorzitter en de juridisch en financieel deskundige vormen samen met de directeurs van het VFL het dagelijks bestuur, de draaischijf van het fonds.

Een secretariaat vervult onder leiding van de directeur, logistieke en administratieve taken en ondersteunt het beleidsvoorbereidend werk. De Raad van Deskundigen neemt zoals gezegd de eindbeslissingen inzake de subsidie-aanvragen. De bijzondere adviescommissies formuleren adviezen over afgebakende materies. Er zijn zes dergelijke adviescommissies, maar het kunnen er in de toekomst meer worden. Daar kan het fonds autonoom over beslissen.

Voor het lidmaatschap van deze organen werden strenge selectiecriteria opgesteld, die de deskundigheid, representativiteit en pluriformiteit van de leden moeten waarborgen. Een piramidale bestuursstructuur en een tweejaarlijks rotatiesysteem moeten bijdragen tot een vlotte communicatie en bestuurlijke doorstroming binnen het fonds. Het fonds heeft een vergaande financiële autonomie, wat moet bijdragen tot de slagkracht. Ten slotte is ook in een beroepsprocedure voorzien, zowel op inhoudelijk als op formeel vlak, om het subsidie-mechanisme verder te objectiveren.

Een van de grote verbeteringen die met het Vlaams Fonds voor de Letteren worden mogelijk gemaakt, is de toekenning van meerjarige werkbeurzen. Dit systeem werd tien jaar geleden al ingevoerd door het Nederlandse fonds op vraag van de beroepsgroep en heeft zijn nut bewezen. Het laat toe om een degelijk kunstenaarsbeleid op maat te voeren, dat naargelang van het literaire belang, zekerheid kan geven aan een talentvol auteur of vertaler, die in zijn of haar pen wil investeren. Daardoor kan de auteur zich concentreren op zijn artistieke ontwikkeling, en hoeft hij zich niet te

laten afleiden door allerlei nevenactiviteiten om brood op de plank te hebben.

Het VFL moet een planning op langere termijn kunnen voeren en moet kunnen inspelen op de wisselende en dynamische praktijk van het schrijven en vertalen. Om die reden hebben we het fonds in de mogelijkheid gesteld om overschotten over te dragen naar het volgende werkingsjaar. Ook de aanvullende honoraria zijn belangrijk. In Nederland is bijvoorbeeld gebleken dat deze subsidievorm de kwaliteit van de literaire vertalingen enorm heeft doen toenemen. Er is ook een structurele toename van literaire vertalingen in de boekhandel.

De decretale basis die het Vlaams Fonds voor de Letteren biedt, zal heilzaam zijn voor het hele literaire landschap. Ook de uitgeverijen worden door de oprichting van het VFL namelijk gestimuleerd om kwalitatieve maar risicovolle producten een extra kans te geven en de markt niet alles te laten bepalen. Er kan een nieuwe dynamiek ontstaan, zoals dat ook in Nederland het geval was.

Het efficiënt inzetten van overheidssubsidies heeft de voorbije dertig jaar bij onze noorderburen duidelijk vruchten afgeworpen, die ook door Vlaamse auteurs graag werden geplukt. Té graag, lees ik in het lopende beleidsplan van het Nederlandse fonds. Men schrijft : 'De toestroom van Vlaamse schrijvers en vertalers naar het Fonds voor de Letteren is er de oorzaak van dat het budget voor aanvullende honoraria oorspronkelijk werk een tekort kent van 150.000 Nederlandse gulden. In de beleidsperiode 1997-2000 zal de financiering van werkbeurzen van Vlaamse schrijvers de instroom in de werkbeursregeling sterk blokkeren. In totaal subsidieert het Fonds voor de Letteren voor ruim 300.000 gulden de Vlaamse schrijvers en vertalers.'

Niet alleen om die reden heb ik het voorbije jaar bij onze decretale zoektocht enorm veel steun en raad gekregen van de voorzitter en de directeur van het Nederlandse fonds, waarvoor dank. In de toekomst moet een steeds hechtere samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland immers het streefdoel zijn. In dit verband wil ik onze minister van Cultuur of eventueel zijn opvolger al vragen om in de volgende begrotingsronde ten minste in een verhoging te voorzien van 30 miljoen frank, zoals trouwens ook dit jaar oorspronkelijk was begroot, en als het kan een geleidelijke stijging door te voeren. Hierdoor zouden we in de toekomst een volwaardige partner in de samenwerking met Nederland kunnen zijn.

Lindekens

Collega's, niet zonder trots presenteer ik in dit half-rond dit voorstel van decreet. We hebben er met alle democratische fracties twee jaar lang zeer constructief aan gewerkt. Het waren heel toffe vergaderingen. Ik wil de collega's daar uitdrukkelijk voor danken. Ik dank ook de parlementaire medewerkers, de mensen van de administratie, de minister en de kabinetsmedewerkers voor hun inzet. Het resultaat mag er zijn : een evenwichtige tekst die voor het eerst in de geschiedenis van het Vlaams cultuurbeleid een vorm van afstandelijk bestuur introduceert. Dit moet bijdragen tot de objectiviteit en efficiëntie van het subsidiemechanisme. Het ontstaan van dit voorstel van decreet leek af en toe op koorddansen : een voorzichtig zoeken naar en bewaren van het evenwicht tussen sectorale autonomie enerzijds en controle vanwege de overheid anderzijds. Een evenwicht dat, gelet op de subjectieve aard van de materie, altijd enigszins broos zal blijven.

Belangrijk is dat door de openbaarheid en de transparantie van het Vlaams Fonds voor de Letteren er in de toekomst een publiek debat over het literatuurbeleid kan worden gevoerd. In 1993 al gaf Marc Reynebeau in een column in Knack de noodzaak hiervan aan. Hij schreef : 'In zo een debat kan de literatuur ook in haar relatie tot de overheid – en dus tot de gemeenschap waarvan die de emanatie is – een onderwerp van gesprek worden.' Hij betrok hier ook het Vlaams Parlement, de toenmalige Vlaamse Raad, bij. Ik citeer verder : 'Omdat het in zo een debat echt over literatuur moet gaan, krijgt het literatuurbeleid er zelf een bredere legitimiteit door. Het nodigt de Vlaamse Raad uit tot een diepgaand literair-politiek engagement dat verder gaat dan het louter technisch-budgettaire. En ook de minister behoudt zijn volle verantwoordelijkheid.'

Net zoals in Nederland kan het Vlaams Fonds voor de Letteren de motor zijn van zo een nieuwe dynamiek door de aanzet te geven tot publieke debatten en door als stevige gesprekspartner te fungeren ten aanzien van de overheid en het literaire veld. Het Schrijvershuis in Amsterdam is een open huis voor al wie belangstelling toont. Het wordt op dit ogenblik vergroot omdat het door de aanwezigheid van duizenden boeken uit zijn voegen barst, en om zo zijn onthaalfunctie te verbeteren.

Een decreet heeft weliswaar kracht van wet, maar het zijn uiteindelijk mensen die het zullen moeten waarmaken. We drukken dan ook onze hoop uit dat bij de uitvoering van dit decreet door de over-

heid en het literaire veld zal worden samengewerkt in een even constructieve geest als degene die aan de basis ligt van dit decreet. We hopen dat de filosofie van dit voorstel van decreet, die erop neerkomt dat we een objectief, deskundig, onafhankelijk en efficiënt Fonds voor de Letteren willen oprichten, gerespecteerd blijft. We hopen vanzelfsprekend dat de fondswerking in al haar aspecten zal bijdragen tot een verbetering van de bestaansvoorwaarden van de auteurs en vertalers, om wie het uiteindelijk toch allemaal te doen is. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is voor mij een grote eer en een groot genoegen het woord te mogen voeren na de inspirator en de passionaria van dit voorstel van decreet.

Ik wens van de gelegenheid gebruik te maken een soort persoonlijke getuigenis af te leggen na vijf maanden aanwezigheid in deze instelling. Voor mij was het namelijk een bijzonder positieve en verrijkende ervaring te kunnen zien dat de veel besproken nieuwe politieke cultuur daadwerkelijk in de praktijk kan worden omgezet, ja zelfs kan leiden tot een nieuwe culturele politiek. De manier waarop dit binnen onze commissie werd aangepakt – met ook de inbreng en de getuigenissen van onze Nederlandse vrienden – heeft tot een goed, werkbaar, weloverwogen en mooi uitgebalanceerd stuk geleid dat duidelijk aantoont dat men niet over één nacht ijs is gegaan.

Ik moet de heer Verrijken met klem tegenspreken wanneer die beweert dat de Vlaams-nationalisten van het debat uitgesloten waren. Ikzelf, als Vlaams- en zelfs republikeins nationalist, wens hier met klem te bevestigen dat ik volledig betrokken ben geweest bij de uitwerking van dit voorstel van decreet.

Het voorstel van decreet verenigt een aantal principes en een nieuwe visie in zich, waarbij vooropstaat dat we de kwaliteit in de sector van de letteren willen bewaken en verbeteren, dat we auteurs en uitgevers meer zekerheid willen geven, dat objectiviteit wordt gegarandeerd, dat deskundigheid wordt ingebracht, dat er een erkenning is van de pluriformiteit en van de diversiteit in de sector en dat we proberen, met dit alles rekening houdend, een zo doorzichtig en soepel mogelijke structuur op poten te zetten.

Dehandschutter

Wat dit laatste betreft, hebben we geprobeerd om zo weinig mogelijk lagen of niveaus boven elkaar te stapelen. Ook in de overstap van de VZW-formule naar de formule sui generis hebben we die doelstelling voor ogen gehouden, waarbij we tegelijkertijd naar een grotere soepelheid streefden. Zoals reeds door de vorige spreekster benadrukt, is het best mogelijk dat het Fonds na twee jaar werking er zelf eventueel toe beslist om de samenstelling, het aantal en de bevoegdheden van de bijzondere adviescommissies te herzien.

Een ander belangrijk aspect is dat op financieel vlak in het voorstel van decreet in de nodige garanties werd voorzien opdat het leeuwendeel van de toegekende middelen daadwerkelijk zal worden gebruikt waarvoor het initieel is bestemd, met name de subsidies zelf, maar dat er daarnaast nog voldoende ruimte overblijft voor het verstrekken van toereikende middelen voor de sector.

Dienaangaande werd vaak de kritiek geformuleerd dat de beoordelaars erover klagen dat zij tegen beschamende, vaak symbolische vergoedingen moeten werken, maar dat zij daar zelf maar weinig aan kunnen doen omdat het vaststellen van deze vergoedingen een bevoegdheid is van de Vlaamse overheid. Ook wat dat betreft, hebben wij de responsabilisering van de sector en van het veld verder doorgetrokken door te stipuleren dat uiteindelijk het fondsbestuur zal moeten oordelen over het stelsel van vergoedingen.

Diverse sprekers hebben reeds benadrukt dat dit geen eindpunt mag en kan zijn. Ik wens mij bij die visie aan te sluiten, inzonderheid wat drie punten betreft.

Ten eerste blijkt het werk voor deze sector nog niet af te zijn. In de hoorzitting hebben we van de schrijvers zelf gehoord dat dit wel een goed stuk is, maar dat er toch nog tal van andere desiderata overblijven. Het Vlaams Parlement kan voor een deel aan die verwachtingen tegemoet komen, maar inzake bijvoorbeeld het sociaal statuut van de kunstenaar moeten we bij onze federale collega's aankloppen om hen tot de nodige stappen te bewegen.

Ten tweede wens ik duidelijk te stellen dat dit decreet vooral een ijsbrekersfunctie heeft, en dus navolging kan en moet krijgen in andere sectoren. Ik verwijs dienaangaande bijvoorbeeld naar het initiatief van de heer Stassen met betrekking tot de film- en audiovisuele sector. Ook de sector van de beel-

dende kunsten blijkt ondertussen vragende partij te zijn.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik sta volledig achter de oprichting van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het is echter niet juist dat het model zomaar kan worden getransponeerd naar de andere sectoren. Ik ben het trouwens niet met u eens dat ook de sector beeldende kunsten vragende partij is voor zo een fonds.

De heer Lieven Dehandschutter : Mijnheer de minister, ik deel uw mening. We mogen dit model niet klakkeloos kopiëren voor alle sectoren. We moeten nagaan in welke sectoren een aangepaste versie mogelijk en wenselijk is. Het moet me echter van het hart dat de sfeer die in de commissie voor Cultuur heerste, niet overdraagbaar bleek naar de commissie voor Mediabeleid toen we het daar over een filmfonds hadden. De heer Stassen zal het hier wellicht ook over hebben. Een aantal punten van de voorstellen van de heren Stassen en Decaluwé die we probleemloos zouden hebben kunnen uitpraten in de commissie voor Cultuur, zijn onoverkomelijke probleemgevallen gebleven in de commissie voor Mediabeleid.

Er is nog een derde reden waarom dit geen eindpunt kan en mag zijn. De historische achterstand ten opzichte van Nederland, die door de heer Verrijken dik in de verf werd gezet, maken we stilaan goed. We benen immers in een klap enkele decennia bij. Dit moet ertoe leiden dat we binnenkort als gelijken met Nederland kunnen praten. Hopelijk zal dit op middellange termijn uitmonden in de vorming van een gemeenschappelijk fonds dat wordt gefinancierd met middelen uit zowel de Nederlandse Rijksbegroting als uit de Vlaamse begroting. Een gemeenschappelijk fonds zou dan op basis van eengemaakte normen een oordeel kunnen vellen over de aanvragen.

Mijnheer de minister, collega's, de Vlaamse Gemeenschap zou al echt gestalte kunnen geven aan de openheid tegenover Nederland. Ook Nederlanders kunnen in aanmerking komen voor het fonds. Wat belet ons om als Nederlandstaligen te overwegen om ook een aantal Nederlanders op te nemen bij de samenstelling van het fonds en zeker van de bijzondere adviescommissies ? De snelle rotatie en het feit dat mandaten slechts eenmalig verlengbaar zijn, zullen ons misschien zelfs daartoe openen.

Dehandschutter

Mijnheer de minister, mijn fractie zal met heel veel enthousiasme voor dit voorstel van decreet stemmen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, collega's, omwille van het gevorderde uur zal ik me beperken tot drie aanvullingen.

Ten eerste hebben de mevrouw Lindekens, mevrouw Van Hecke en de heer Dehandschutter heel duidelijk uitgelegd waarom dit een goed voorstel van decreet is. Ik sluit me zonder verdere commentaar bij hun uitleg aan. Ik heb met plezier meegewerkt aan het totstandkomen van het voorstel en ik hoop dat het een basis zal vormen voor een nieuwe manier van besturen.

Ten tweede is dit decreet slechts een fundament. Voor een echt nieuw letterenbeleid in Vlaanderen dienen eerst een aantal voorwaarden te zijn vervuld. Ik hoop dat de minister van Cultuur in de volgende regering een duidelijk beleidsdocument zal opstellen. De samenstelling van het fonds zal immers nog heel veel wikken en wegen vergen, en er is nood aan voldoende financiële middelen.

Ten derde betreur ik dat een dispaaraat beleid over het oprichten van fondsen is ontstaan in de Vlaamse regering. Er kan worden gediscussieerd over de vraag of het systeem wel goed is voor alle sectoren, maar als het wordt ingevoerd, dan moet de Vlaamse Gemeenschap het gelijkmatig organiseren in vergelijkbare sectoren, zoals Cultuur en Media. 'Verfondsen' betekent voor mij dat de concrete subsidiedossiers worden uitbesteed en dat de sector er zelfstandig over kan beslissen. Dit is de essentie van een fonds. We hebben voor dit systeem geopteerd voor de sector letteren, en dat is een goede keuze. Binnenkort zullen we een keuze maken voor de filmsector en andere audiovisuele sectoren. Dat vergt een volledig andere structuur. We moeten naar een algemene structuur voor de verschillende sectoren streven. Enkel op die manier kunnen we geloofwaardig overkomen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik wil de indieners van dit voorstel van decreet gelukwensen. Dit voorstel van decreet is een interessante stap in het objectiverings- en afstandelijkheidsproces. Dat betekent niet dat we onverschillig worden, maar we creëren tussen de politieke verantwoordelijkheid en het veld

een soort ruimte waarin creativiteit zich kan ontplooiën.

Wat de andere sectoren betreft, denk ik bijvoorbeeld aan het muziek- en podiumkunstedecreet. Die sectoren zijn redelijk tevreden met de manier waarop deze decreten zijn opgebouwd. Ze zijn geen vragende partij voor fondsen. Met andere sectoren, zoals de media, kan daar dan wel weer over worden gediscussieerd. Er zullen momenten komen waarop dit debat wordt gevoerd.

Dit voorstel van decreet biedt voor het letterenbeleid een interessant kader. De politiek toont nu afstandelijkheid, maar dat betekent wel dat er in de sector zelf zindelijkheid aanwezig moet zijn. Zui-verheid in het denken en de beoordeling zijn nodig. Dat is een erg grote uitdaging.

Alle moeilijkheden ten spijt wil ik ook de administratie danken. Ze is vaak zelf het slachtoffer van procedures. Dat heeft ook te maken met het feit dat onze samenleving steeds meer op wantrouwen dan op vertrouwen is gebaseerd. Men gaat ervan uit dat men misstappen moet voorkomen in plaats van positieve krachten kansen te geven. Als wetgeving vanuit wantrouwen wordt opgebouwd, is die altijd complex.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Van Hecke, de heren Keulen, Stassen en Dehandschutter houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° auteur : producent van Nederlandstalig literair werk ;
- 2° vertaler : vertaler van literair werk in of uit het Nederlands ;
- 3° uitgever : bedrijf, vereniging, organisatie of natuurlijke persoon die boeken op een professionele wijze in de handel brengt ;
- 4° literaire vereniging : vereniging die tot doel heeft de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland te bevorderen ;
- 5° tijdschrift : periodieke publicatie waarin de literatuur in de ruimste zin van het woord centraal staat ;
- 6° werkbeurs : subsidie aan een auteur of vertaler die de begunstigde in staat stelt zich gedurende een periode intensief te wijden aan literaire arbeid ;
- 7° additioneel honorarium : supplementaire subsidie op het door een auteur of vertaler van een uitgever ontvangen honorarium voor gepubliceerd of anderszins openbaar gemaakt literair werk ;
- 8° productiesubsidie : eenmalige subsidie toegekend aan uitgevers voor de financiering van een voor de Nederlandstalige literatuur cultureel waardevol, maar economisch riskant project ;
- 9° reisbeurs : aan een auteur of vertaler verleende bijdrage in de kosten van een binnen een bepaalde termijn te ondernemen reis die leidt of bijdraagt tot de publicatie van een literair werk ;
- 10° stimuleringsbeurs : eenmalige subsidie toegekend aan een beloftevolle en vernieuwende auteur of vertaler die aan het begin van zijn of haar professionele ontwikkeling staat ;
- 11° literair evenement : evenement waarbij de literatuur centraal staat ;
- 12° Raad voor Cultuur : de Raad voor Cultuur zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 13° Raad voor de Kunsten : de Raad voor de Kunsten zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 14° adviserende beroepscommissie : de adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 15° beleidsnota : de beleidsvisie van de Vlaamse regering die aan het begin van elke regeerperiode wordt opgesteld en de krachtlijnen van het letterenbeleid vastlegt ;
- 16° beheersovereenkomst : overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Fonds voor de Letteren waarin de regels inzake de toekenning van middelen aan het Vlaams Fonds voor de Letteren en alle wederzijdse plichten, rechten en verantwoordelijkheden zijn opgenomen ;
- 17° meerjarenplan : overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren voor de komende vijf jaar, dat opgesteld wordt overeenkomstig de beheersovereenkomst en de beleidsnota en fungeert als referentiekader van het jaarlijks actieplan ;
- 18° jaarlijks actieplan : jaarlijks overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren, dat opgesteld wordt op basis van de krachtlijnen in het meerjarenplan.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

HOOFDSTUK II

De oprichting en taak van het Vlaams Fonds
voor de Letteren

Artikel 3

Er wordt een Vlaams Fonds voor de Letteren, afgekort VFL, opgericht.

Het VFL heeft rechtspersoonlijkheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

§ 1. Binnen de perken van de bij decreet vastgestelde begroting, kent het VFL subsidies voor de Nederlandstalige letteren toe. De regels inzake de toekenning van middelen dienaangaande door de Vlaamse regering aan het VFL maken het voorwerp uit van de beheersovereenkomst.

§ 2. De beheersovereenkomst wordt afgesloten voor een periode van vijf jaar. De Vlaamse regering bepaalt de inwerkingtreding en de modaliteiten van deze overeenkomst. De ontwerp-beheersovereenkomst wordt ter bespreking voorgelegd aan het Vlaams Parlement en aan de Raad voor de Kunsten.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

§ 1. Het VFL heeft tot doel de Nederlandstalige letteren en de vertaling in en uit het Nederlands van literair werk in de brede zin van het woord te ondersteunen en de sociaal-economische positie van auteurs en vertalers te verbeteren.

§ 2. Daartoe kan het VFL onder meer :

- 1° werkbeurzen toekennen ;
- 2° additionele honoraria toekennen ;
- 3° stimuleringsbeurzen toekennen ;
- 4° reisbeurzen toekennen ;

5° productiesubsidies toekennen ;

6° vertalingen in en uit het Nederlands subsidiëren ;

7° tijdschriftsubsidies toekennen ;

8° literaire lezingen subsidiëren ;

9° literaire evenementen subsidiëren ;

10° literaire verenigingen subsidiëren ;

11° steunaankopen verrichten ten behoeve van Nederlandstalig literair werk ;

12° de uitstraling van de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland bevorderen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

De organisatie van het Vlaams Fonds
voor de Letteren

Artikel 6

Het VFL bestaat uit de volgende bestuurs- en adviesorganen :

1° het Fondsbestuur ;

2° het Dagelijks Bestuur ;

3° de Raad van Deskundigen ;

4° zes Bijzondere Adviescommissies ;

5° het secretariaat, geleid door een directeur.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

§ 1. Het VFL wordt geleid door het Fondsbestuur, dat bevoegd is inzake :

1° de goedkeuring en wijziging van de statuten ;

2° de installatie van en het toezicht op het Dagelijks Bestuur ;

Voorzitter

- 3° de benoeming en het ontslag van de directeur en de personeelsleden ;
- 4° de goedkeuring van de jaarlijkse begroting, de jaarrekening, het jaarlijks actieplan, het meerjarenplan en het jaarverslag ;
- 5° de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad van Deskundigen ;
- 6° de benoeming en het ontslag van de leden van de Bijzondere Adviescommissies ;
- 7° de bekrachtiging en de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Deskundigen ;
- 8° de vertegenwoordiging van het VFL.

§ 2. Het Fondsbestuur bestaat uit negen leden. De leden van het Fondsbestuur worden benoemd voor vier jaar. Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. Elk jaar treedt volgens een door het Fondsbestuur op te stellen rooster tenminste één bestuurslid af.

Een tussentijds benoemd bestuurslid neemt de plaats in van zijn voorganger voor de resterende duur van diens mandaat ; ook zijn mandaat kan eenmaal worden verlengd.

§ 3. De Vlaamse regering benoemt de leden van het Fondsbestuur, op voordracht van het zittende Fondsbestuur.

De Vlaamse regering kan de leden van het Fondsbestuur ontslaan op gemotiveerd verzoek van het zittende Fondsbestuur.

§ 4. Het eerste Fondsbestuur wordt benoemd door de Vlaamse regering, op voordracht van de Raad voor de Kunsten.

§ 5. De Vlaamse regering benoemt de voorzitter van het Fondsbestuur, op voordracht van het Fondsbestuur dat uit zijn leden een kandidaat-voorzitter kiest. De voorzitter heeft een beslissende stem bij staking van stemmen. Het Fondsbestuur kiest uit zijn leden een ondervoorzitter.

§ 6. Ten minste één juridisch en financieel deskundige maakt deel uit van het Fondsbestuur.

§ 7. Ten minste één auteur en één vertaler maken deel uit van het Fondsbestuur. Zij dienen te voldoen aan de criteria van artikel 10, § 5, 1° en 2°.

§ 8. De leden van het Fondsbestuur, de juridisch en financieel deskundige uitgezonderd, moeten deskundig zijn op het gebied van de Nederlandstalige literatuur.

§ 9. Het lidmaatschap van het Fondsbestuur is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 10. Het Fondsbestuur bestaat voor maximaal tweederde uit leden van hetzelfde geslacht.

§ 11. In het Fondsbestuur hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting.

§ 12. De directeur van het VFL woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij en treedt tevens op als secretaris van het Fondsbestuur.

§ 13. Een vertegenwoordiger van de Vlaamse regering woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij.

De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering kan de uitvoering opschorten van elke beslissing van het Fondsbestuur die strijdig is met de bepalingen van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De voorzitter, het juridisch en financieel deskundig lid van het Fondsbestuur en de directeur vormen het Dagelijks Bestuur. De voorzitter kan zich laten vervangen door de ondervoorzitter.

Het Dagelijks Bestuur heeft, onder de controle en het toezicht van het Fondsbestuur, de leiding over het dagelijks beheer. Het Dagelijks Bestuur heeft ten aanzien van het Fondsbestuur een voorbereidende en uitvoerende opdracht.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

§ 1. Het secretariaat van het VFL is verantwoordelijk voor de administratieve werking van het VFL. Het garandeert een vlotte interne en externe communicatie van het VFL, het verzorgt de administratie en centraliseert de gegevens, maakt de verslagen van de vergaderingen en verleent administra-

Voorzitter

tieve en logistieke steun aan alle bestuurs- en adviesorganen van het VFL.

§ 2. Het secretariaat wordt geleid door de directeur.

§ 3. De directeur wordt aangeworven door het Fondsbestuur op basis van een externe selectieprocedure.

§ 4. De directeur moet deskundig zijn op het vlak van bedrijfsbeheer.

§ 5. Het Fondsbestuur benoemt en ontslaat de personeelsleden van het secretariaat en bepaalt contractueel de modaliteiten van hun aanstelling. De aanwerving van het personeel gebeurt op basis van een objectieve procedure.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

§ 1. De Raad van Deskundigen van het VFL is bevoegd inzake de beoordeling van de subsidieaanvragen. De Raad van Deskundigen maakt zijn beslissingen in dit verband ter uitvoering over aan het Fondsbestuur.

§ 2. De Raad van Deskundigen bestaat uit twaalf leden, die voor vier jaar worden benoemd :

- de voorzitters van de zes Bijzondere Adviescommissies ;
- zes deskundigen op literair vlak die geen deel uitmaken van één van de bestuurs- of adviesorganen van het VFL.

Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. De helft van de leden van de eerste Raad van Deskundigen heeft zitting voor een termijn van twee jaar.

§ 3. De leden van de Raad van Deskundigen worden benoemd en ontslagen door het Fondsbestuur.

§ 4. Om in aanmerking te komen voor het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen, moeten de kandidaten aan de volgende criteria voldoen :

1° als auteur : minstens twee Nederlandstalige boekpublicaties (niet in eigen beheer) hebben uitgegeven ;

2° als vertaler : minstens twee literaire vertalingen in of uit het Nederlands in boekvorm (niet in eigen beheer) hebben uitgegeven ;

3° als criticus/essayist : minstens één boek gepubliceerd hebben over literatuur (niet in eigen beheer uitgegeven) of geregeld bijdragen geleverd hebben over literatuur in literaire tijdschriften verschenen in het jaar voorafgaand aan het mandaat in de Raad van Deskundigen of, gedurende ten minste twee jaar voorafgaand aan het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen, op regelmatige basis bijdragen geleverd hebben over literatuur aan periodieken ;

4° als academicus : verbonden zijn aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte van een universiteit of docent Wijsbegeerte of Literatuurwetenschap zijn aan een hogeschool ;

5° als uitgever : op een professionele wijze boeken en tijdschriften in de handel brengen.

6° als bestuurslid van een literaire vereniging : een bestuursfunctie bekleden in een literaire vereniging.

§ 5. Het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 6. De Raad van Deskundigen bestaat voor maximaal tweederde uit leden van hetzelfde geslacht.

§ 7. Ten minste één vertegenwoordiger van elk van de in § 4 van dit artikel vermelde subsectoren heeft zitting in de Raad van Deskundigen.

§ 8. De voorzitter van de Raad van Deskundigen heeft een beslissende stem bij staking van stemmen.

§ 9. De voorzitter van de Raad van Deskundigen wordt bij geheime stemming verkozen door het Fondsbestuur.

§ 10. In de Raad van Deskundigen hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

§ 1. De zes Bijzondere Adviescommissies van het VFL bestaan elk uit vijf leden :

Voorzitter

- a) een lid, dat ook zitting heeft in de Raad van Deskundigen en benoemd wordt door het Fondsbestuur, treedt op als voorzitter ;
- b) drie leden, die geen zitting hebben in de Raad van Deskundigen, worden benoemd door het Fondsbestuur. Zij zijn voor een eenmaal hernieuwbare termijn van twee jaar lid ;
- c) een lid van het secretariaat zonder stemrecht.

§ 2. De zes Bijzondere Adviescommissies verlenen aan de Raad van Deskundigen adviezen over afgebakende materies die betrekking hebben op de verschillende taken van het VFL, beschreven in artikel 5 :

- a) de eerste Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria proza ;
- b) de tweede Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria poëzie, essay en theater ;
- c) de derde Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria kinder- en jeugdliteratuur ;
- d) de vierde Bijzondere Adviescommissie over productiesubsidies, tijdschriftsubsidies en het aankoop- en distributiebeleid ;
- e) de vijfde Bijzondere Adviescommissie over literaire lezingen, literaire evenementen en literaire verenigingen ;
- f) de zesde Bijzondere Adviescommissie over vertalingen, reisbeurzen en de internationale promotie.

§ 3. De leden van de Bijzondere Adviescommissies, uitgezonderd het lid van het secretariaat, moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 10, § 4 en § 6.

§ 4. Het lidmaatschap van de Bijzondere Adviescommissies is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 5. De voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies hebben een beslissende stem bij staking van stemmen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV**De werking van het Vlaams Fonds voor de Letteren****Artikel 12**

§ 1. De besluiten van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies worden genomen bij meerderheid der uitgebrachte stemmen.

§ 2. De leden van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies stemmen zonder last of ruggespraak.

§ 3. De Vlaamse regering kan te allen tijde gegevens opvragen aan het VFL en bij monde van de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering klachten en suggesties formuleren.

§ 4. Om geldig te kunnen beslissen moet de meerderheid van de leden aanwezig zijn. Is dat niet het geval, dan wordt na ten minste drie werkdagen en uiterlijk na dertig dagen een nieuwe vergadering bijeengeroepen, waarop geldig kan worden beslist ongeacht het aantal aanwezigen.

§ 5. Het Fondsbestuur vergadert telkens wanneer de voorzitter, de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering of ten minste drie bestuursleden hierom verzoeken.

§ 6. De leden van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies worden voor hun werkzaamheden vergoed. De vergoeding wordt vastgesteld door het Fondsbestuur.

§ 7. De voorzitters van de bestuurs- en adviesorganen van het VFL plaatsen een onderwerp op de agenda van de volgende vergadering, wanneer dat door de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering of door een lid van één van de bestuurs- of adviesorganen schriftelijk is aangevraagd.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

Het Fondsbestuur kan, indien de gegevens uit de jaarverslagen daartoe aanleiding geven en uitsluitend na het verstrijken van een termijn van twee

Voorzitter

jaar, het aantal Bijzondere Adviescommissies en hun samenstelling en interne organisatie herzien.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

§ 1. Het Dagelijks Bestuur maakt, mede op basis van het Intern Reglement, praktische afspraken met de Raad van Deskundigen, de Bijzondere Adviescommissies en het secretariaat om een efficiënte fondswerking te garanderen.

§ 2. Het Fondsbestuur stelt na het afsluiten van de beheersovereenkomst het meerjarenplan op en legt dit ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip waarop het ingediend wordt. Het Fondsbestuur maakt dit meerjarenplan ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 3. Het Fondsbestuur legt ieder jaar het jaarlijks actieplan met begroting ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Het Fondsbestuur maakt tevens een jaarverslag en een jaarrekening van het afgelopen jaar over aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip waarop deze documenten ingediend moeten worden. Het Fondsbestuur maakt deze documenten ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 4. De beslissingen en de motivering van de beslissingen van het VFL zijn openbaar.

– *Aangenomen.*

Artikel 15

§ 1. De indiening, beoordeling en honorering van subsidieaanvragen verlopen op basis van de volgende procedure.

De aanvraag wordt ingediend bij het VFL en na toetsing aan de formele criteria verwezen naar een van de Bijzondere Adviescommissies. De Raad van Deskundigen besluit tot het al of niet honoreren van de subsidieaanvraag, rekening houdend met het advies van de bevoegde Bijzondere Adviescommissie. De aanvrager wordt op de hoogte gesteld zowel van het advies van de Bijzondere Ad-

viescommissie als van de beslissing van de Raad van Deskundigen.

De aanvrager kan een inhoudelijk bezwaar indienen tegen het advies van de Bijzondere Adviescommissie. De aanvrager moet daartoe een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij het VFL. De aanvrager heeft het recht om gehoord te worden. De Raad van Deskundigen beslist ten gronde over het inhoudelijke bezwaar.

De aanvrager kan voor inbreuken van formele of procedurele aard beroep aantekenen tegen de beslissing van de Raad van Deskundigen bij de Adviserende Beroepscommissie. Die commissie brengt haar advies uit bij het Fondsbestuur. Indien het beroep gegrond wordt verklaard, wordt het aanvraagdossier opnieuw verwezen naar de Raad van Deskundigen die de eindbeslissing neemt.

Het Fondsbestuur controleert of de eindbeslissingen van de Raad van Deskundigen conform zijn aan de beheersovereenkomst, de jaarlijkse begroting, het jaarlijks actieplan en het meerjarenplan. Indien deze controle geen onoverkomelijke tegen- spraken aan het licht brengt, bekrachtigt het Fondsbestuur de beslissingen van de Raad van Deskundigen en brengt ze die ten uitvoer.

§ 2. De toekenning van subsidies door het VFL is gebonden aan bepaalde formele en inhoudelijke criteria :

A) Formele criteria

De Raad van Deskundigen kan te allen tijde aan het Fondsbestuur voorstellen om bijkomende formele criteria op te leggen en bestaande criteria te verfijnen.

1) met betrekking tot de datum van uiterste indiening van de aanvraagdossiers :

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring door het VFL moet het aanvraagdossier in het bezit zijn van het VFL voor een door het VFL te bepalen datum. De uiterste indiendatum wordt jaarlijks door het VFL in de pers aangekondigd ;

2) met betrekking tot het taalgebruik :

Alleen auteurs die Nederlandstalig werk produceren of vertalers die literair werk vertalen in of uit het Nederlands, komen in aanmerking voor subsidiëring door het VFL ;

3) met betrekking tot individuele subsidies :

Voorzitter

Bij elke vorm van individuele subsidie worden door het VFL geen middelen toegekend wanneer het laatst bekende belastbaar inkomen uit literaire en niet-literaire arbeid van een auteur of vertaler voorafgaand aan de subsidieaanvraag een bepaald inkomensplafond overschrijdt. Het Fondsbestuur legt het inkomensplafond vast. Voor additionele honoraria en stimuleringsbeurzen geldt uitsluitend het inkomen uit niet-literaire arbeid bij het bepalen van het inkomensplafond.

Bij een belastbaar inkomen lager dan het inkomensplafond wordt voor de werkbeurzen niet meer dan het verschil tussen dat plafond en het belastbaar inkomen van de aanvrager uitgekeerd.

Indien het reële inkomen van de aanvrager na de indiening van de aanvraag stijgt boven of daalt onder het inkomensplafond, dient de aanvrager dit met financiële bewijsstukken te melden aan het VFL ;

4) met betrekking tot werkbeurzen :

Alle werkbeurzen van het VFL worden uitbetaald in maandeenheden.

Werkbeursaanvragen zijn steeds vergezeld van een werkplan. Aanvragers verschaffen desgewenst bijkomende informatie ;

5) met betrekking tot tijdschriftsubsidies :

De aanvragen voor tijdschriftsubsidies zijn vergezeld van een werkplan waarin de visie en de programmatie van het tijdschrift voor de komende jaren worden uiteengezet. Tijdschriftsubsidies worden slechts toegekend na een formele evaluatie van :

- het distributieplan (verspreiding, oplage en abonnementenverwerving) ;
- de periodiciteit en regelmaat van verschijnen ;
- de verhouding tussen productiekosten en verkoopcijfers ;
- de mate van honorering van de auteurs ;
- het gemiddelde aantal verkochte exemplaren (betalende abonnees en losse verkoop).

Bij tijdschriftsubsidies wordt gestreefd naar een continuering. De continuering van tijdschriftsubsidies is gebonden aan een jaarlijkse tussentijdse evaluatie ;

6) met betrekking tot productiesubsidies :

Aanvragen voor productiesubsidies zijn vergezeld van een verantwoordingsnota waarin de uitgever zijn aanvraag motiveert met cijfermateriaal dat betrekking heeft op zijn financieel beleid en precieze gegevens bevat inzake :

- de oplage ;
- de voorziene verspreidingskanalen en geplande promotie ;
- de verschijningsdatum ;
- de biografie van de auteur en/of vertaler ;
- de inhoudsopgave ;
- het manuscript.

Een productiesubsidie wordt toegekend aan één goedgekeurd project, al kan, indien het project daartoe aanleiding geeft, de uitbetaling ervan gespreid worden over verschillende jaren ;

7) met betrekking tot reisbeurzen en stimuleringsbeurzen :

a) Stimuleringsbeurzen zijn eenmalige subsidies. Vanwege het eenmalige karakter van deze beurzen, wordt er bij de uitbetaling geen rekening gehouden met enige inkomensgrens.

Enkel auteurs en vertalers met slechts één publicatie in boekvorm op hun naam (niet in eigen beheer uitgegeven) of van wie slechts één literair werk is opgevoerd, komen in aanmerking voor een stimuleringsbeurs. Auteurs en vertalers die reeds eerder een werk- of stimuleringsbeurs toegekend kregen, komen niet meer in aanmerking voor een stimuleringsbeurs.

b) Aanvragers van wie het laatst bekende belastbaar inkomen een bepaalde grens overstijgt, komen niet in aanmerking voor een reisbeurs. Het Fondsbestuur legt het inkomensplafond vast.

Reisbeurzen worden uitsluitend toegekend aan aanvragers die het rechtstreeks verband kunnen aantonen tussen de te ondernemen reis en de creatie van hun literair werk. De aanvraag moet vergezeld zijn van :

- een werkplan ;
- een gedetailleerd overzicht van de verwachte kosten ;

8) met betrekking tot subsidies van literaire lezingen en evenementen :

Aanvragen voor subsidies van literaire lezingen en evenementen zijn vergezeld van :

Voorzitter

- een werkplan ;
- een overzicht van de programmatie en de betrokkenen ;
- een gedetailleerd overzicht van de verwachte kosten en inkomsten ;

9) met betrekking tot subsidies voor literaire verenigingen :

Literaire verenigingen die in aanmerking willen komen voor subsidiëring door het VFL motiveren hun aanvraag met gegevens inzake :

- hun doelstellingen ;
- hun (eventueel) ledenbestand ;
- hun organisatiestructuur ;
- hun programmatie ;
- hun begroting en rekening.

B) Inhoudelijke criteria

De Raad van Deskundigen kan te allen tijde bijkomende inhoudelijke criteria opleggen en bestaande criteria verfijnen, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de bepalingen in dit decreet.

1) met betrekking tot additionele honoraria :

Voor additionele honoraria wordt uitsluitend de literaire kwaliteit van het ingezonden werk geëvalueerd ;

2) met betrekking tot werkbeurzen :

Voor werkbeurzen worden verschillende factoren geëvalueerd :

- verwachtingen en oordelen over de literaire kwaliteit van het werk van de aanvrager ;
- diens productiviteit ;
- de omvang van het oeuvre ;
- het werkplan.

De evaluatie van de literaire kwaliteit van het werk is doorslaggevend ;

3) met betrekking tot stimuleringsbeurzen :

Voor stimuleringsbeurzen wordt de kwaliteit van het reeds gepresteerde literaire werk en de verwachtingen inzake toekomstig literair werk geëvalueerd ;

4) met betrekking tot reisbeurzen :

Voor reisbeurzen wordt het belang van de reis voor het werk van de aanvrager en om de kwaliteit van zijn reeds geleverde literaire projecten geëvalueerd ;

5) met betrekking tot tijdschriftsubsidies :

Voor tijdschriftsubsidies worden de volgende criteria geëvalueerd :

- de relevantie voor de literatuur ;
- de bestendige inhoudelijke en vormelijke kwaliteit van het tijdschrift ;
- de aandacht voor debutanten en vernieuwers ;
- de mate waarin auteurs via het tijdschrift een publicatiekans krijgen ;

6) met betrekking tot subsidies voor literaire lezingen en evenementen :

Voor subsidies aan organisatoren van literaire lezingen en evenementen wordt de kwaliteit van en relevantie voor de Nederlandstalige literatuur van de voorgestelde programmatie geëvalueerd ;

7) met betrekking tot productiesubsidies :

Voor productiesubsidies wordt de literaire relevantie, het vernieuwende karakter, de kwaliteit en het belang van het project voor de Nederlandstalige letteren, in relatie tot de literaire antecedenten van de aanvrager geëvalueerd ;

8) met betrekking tot subsidies voor literaire verenigingen :

Voor subsidies aan literaire verenigingen wordt de kwaliteit van de voorgestelde programmatie en de relevantie van de doelstellingen van de vereniging voor de literatuur, in samenhang met het publieksbereik en de kwaliteit van de literaire antecedenten van de vereniging geëvalueerd.

– *Aangenomen.*

Artikel 16

§ 1. De subsidieregeling van het VFL is gebonden aan termijnen waarbinnen schriftelijke aanvragen moeten worden ingediend. Aanvragen die het VFL bereiken na de uiterste indiendatum, worden niet in behandeling genomen. De termijn waarbinnen toegekende subsidies worden uitbetaald, wordt ook vastgelegd.

Voorzitter

§ 2. De subsidieaanvrager wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het besluit van het VFL. Dat besluit is gemotiveerd.

§ 3. Subsidieaanvragen die bij het VFL ingediend worden door leden van de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies mogen uitsluitend behandeld worden door andere Bijzondere Adviescommissies dan diegene waarvan de subsidieaanvrager in kwestie zelf deel uitmaakt.

§ 4. De leden van de bestuurs- en adviesorganen van het VFL mogen niet deelnemen aan de bespreking en zijn niet stemgerechtigd wanneer er een dossier op de agenda staat waarbij ze zelf rechtstreeks belang hebben.

§ 5. Het Fondsbestuur van het VFL stelt, binnen een door de Vlaamse regering te bepalen termijn, een Intern Reglement op waaraan alle werkzaamheden binnen het VFL onderworpen zijn. Het Fondsbestuur kan dit reglement te allen tijde te herzien. Het Interne Reglement mag echter nergens in tegenspraak zijn met dit decreet en met de uitvoeringsbesluiten ervan, noch naar de letter, noch naar de geest.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V**De middelen van het VFL****Artikel 17**

§ 1. De middelen voor subsidies van het VFL, evenals de middelen voor de werking van het VFL en voor door het VFL gefinancierde projecten en aankopen worden in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgesteld.

§ 2. Het VFL kan bijkomende financiële middelen verwerven door erfstellingen, legaten, bijdragen van instellingen en particulieren en andere baten te ontvangen. Het VFL dient hierbij echter te allen tijde zijn doelstellingen voor ogen te houden en zijn objectieve besluitvorming te vrijwaren. Het VFL kan leningen aangaan mits een voorafgaande toestemming van de Vlaamse regering.

§ 3. De werkingskosten en de personeelskosten van het VFL mogen gezamenlijk ten hoogste twaalf percent van de voor het VFL in de algemene uitga-

venbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgestelde middelen bedragen.

§ 4. Financiële overschotten op de middelen die het VFL jaarlijks ter beschikking staan, worden overgedragen naar het volgende boekjaar. Het Fondsbestuur dient de bestemming van deze reserve-middelen te motiveren in de begroting en in het jaarlijks actieplan.

§ 5. Het VFL bepaalt autonoom zijn financieel beleid, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de beheersovereenkomst en met de doelstellingen en bepalingen van dit decreet.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VI**Slotbepalingen****Artikel 18**

§ 1. In het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden worden in artikel 10, eerste lid, en § 3, eerste lid, de woorden 'de letteren' geschrapt.

§ 2. Na artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden, wordt een artikel 15bis toegevoegd, dat luidt als volgt : 'De adviserende beroepscommissie dient het Fondsbestuur van het Vlaams Fonds voor de Letteren, zoals bedoeld in het decreet houdende de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren, te adviseren over bezwaarschriften tegen de beslissingen van de Raad van Deskundigen van het Vlaams Fonds voor de Letteren inzake bij het Vlaams Fonds voor de Letteren ingediende subsidie-aanvragen. In haar adviezen beoordeelt de adviserende beroepscommissie in dit verband de procedurele en formele aspecten van het dossier ; ze geeft geen inhoudelijke appreciatie.'

§ 3. De wet van 18 augustus 1947 houdende oprichting van het Nationaal Fonds voor de Letterkunde wordt opgeheven voor zover deze wet van toepassing is op de Vlaamse Gemeenschap.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 19

Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse regering vast te stellen datum en uiterlijk zes maanden na de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.55 uur.*
